

SVATÁ ALŽBĚTA

čuryňská,

vdova z III. řádu sv. Františka.

Vydal

P. KAREL ŠTĚPÁN VODIČKA,

kněz řádu Minoritů v Krnově ve Slezsku.

V KRNOVĚ 1887.

Nákladem „Zahrádky sv. Františka“.

Tiskem národní knihtiskárny Kramáře a Procházky v Olomouci.

Příloha ku „Zahrádce sv. Františka“.

PŘEDMLUVA.

Život sv. Alžběty duryňské poskytuje mnoho krásného poučení pro všechny stavy jakož i pro rozličné případy života našeho; zvláště ale manželům, utiskovaným a nešťastným podává mnohonásobné útěchy. Jsa od mnoha bratří, zvláště ale sester z III. řádu sv. Františka žádán, bych vydal nějakou maličkou knížečku o sv. Alžbětě, kterou by si i ten nejchudší zaopatřiti mohl, uvolil jsem se konečně ku její vydání.

Vezmi proto jen laskavý (á) čtenáři (ko) do rukou tuto knížečku se srdcem věřícím a sprostným; rozjímej život sv. Alžběty a nalezněš v něm zajisté mnohého spasitelného poučení a mnohé útěchy v rozličných strastech života vezdejšího. Zároveň budiž také zde připomenuto že sv. Alžběta, když jako dítě do Durynk vedena byla a cestu svou skrze Moravu konala, u Brna v *Zábrdovicích* a *Kloboucích* od českého krále Přemysla Otakara s celým komonstvem svým častována byla. Tehdáž (r. 1210.)

právě šlechtic Lev z Klobouk zakládal v Zábrdovicích klášter Premonstrátů a král český, výše jmenovaný, základní listinu stvrzoval. V téže listině připomíná se přítomnost dcery uherského krále, zasnoubené landkrabímu durynskému Ludvíkovi, kteráž prý se svým komonstvem v sobotu v *Kloboucích* a na to v neděli v *Zábrdovicích* od krále českého stkvostrnou hostinou častována byla. Tím životopis sv. Alžběty pro naše vlasti nabývá ještě více drahocečnosti a zajímavosti.

Aby pak Pán všedobrotivý, jenž řídil kroky sv. Alžběty do Durynk, za jejím příkladem i naše kroky řídil do vlasti nebeské, srdečně přeje

vydavatel.

Svatá Alžběta Duryňská,

vdova z III. řádu svatého Františka.

V zelené, lesnaté zemi duryňské stojí král německých hradů, opěvaný a velebený Wartburg, v jehožto pyšných síních kdysi zbožný pěvec Wolfram z Eschenbachu závodil o palmu vítězství s hrozným Klingsohrem, — ctnost s neřestí. Hrad trůní na skále lesem obklíčené vysoko zvědaje věže a zdi své ku modrému nebi a vítr ohýbá staleté stromy, jichžto stínem vine se haditá cesta, po níž kráčivala sv. Alžběta. kdykoliv sestupovala dolů do údolí, aby chudým miláčkům svým zanesla toužený pokrm.

Seč láska pak jest k ukřižovanému Kristu v srdci, kteréž se mu zcela oddalo, poznáš, milý (á) čtenáři (ko) na této sv. Alžbětě, již si Bůh vyvolil za nádobu svých milostí a za zrcadlo všem pannám, ženám a vdovám postavil.

Svatá Alžběta byla dcerou Ondřeje II., krále uherského a Kedruty manželky jeho, dcery vévody

korutánského, z rodu hrabat andechských. Narodila se v Břetislavi r. 1207. Již v outlém věku ukazovaly se na ní známky svatosti. Náboženství budilo již tenkrát její pozornost a sotva že mluvití počala, vznášelo se sladké jméno Ježíš takměř neustále jí na rtech. Modlení působilo jí zvláštní rozkoš. Ve třetím roce věku svého jevila již k chudým onu útrpnou lásku, kterouž se, pokud živa byla, vyznamenávala. Již tenkrát bývalo jí nejsladší radostí, slzy s očí chudých setírati a jejich bídu umirňovati.

Pověst o královské princezně *Alžbětě* roznášela se daleko široko. Dozvěděl se o ní od poutníků také učený, bohatý, dobrosrdečný a zbožný landkrabě *Heřman* v Durynkách, krajině Německé. I vypravil vyslance své do Uher, aby *Alžbětu* vypsali za manželku jeho synu *Ludvíkovi*. Král *Ondřej* poradiv se o tom se svou chotí *Kedrutou* a s rádci svými, svolil a vydal čtyrletou dcerušku *Alžbětu* s hojným věnem a s třinácti pannami Uherskými, její společnicemi, vyslancům Durynským, aby vychována byla na knížecím dvoře budoucího manžela. Landhrabě *Heřman* a jeho choť *Žofia* přijavše zprávu o šťastném návratu vyslancův s *Alžbětou* dcerou královskou, na kolenách za to děkovali Bohu a odebrali se z *Varthurku* do *Jse-*

naku, aby ji uvítali v zemi své. *Alžběta* byla pak brzo dle tehdejšího obyčeje slavně zasnoubena *Ludvíku* jedenáctiletému. Jak dříve v kruhu rodiny královské, tak i nyní v *Durynkách* prospívala *Alžběta* všemi ctnostmi, neboť u dvora landhraběte Heřmana dostalo se jí tak výborného vychování, že by ani doma u vlastních rodičů lepšího nebyla dostala. Zvolilať sobě za vzor života svou ujkyňi, *svatou Hedviku* vévodkyni Polskou a Slezskou. Hlavní však -- podnět ku ctnosti byl Alžbětě netušený zármutek, kterýmž ji Bůh hned v mladém věku navštívil a takto mysl její od světa a od slávy světské na vždy odvrátil. Dvě léta totiž po jejím odchodu z Uher zemřela její matka, královna Ketruta, usmrcena byvší od svých poddaných. Tato smutná zpráva o smrti Ketruty brzy došla až k uším Alžběty a dojem, jakýž na ni učinila, zavalil ten nejmočnější podnět k přisnosti mravů, ku opovrhování světem a ku hluboké zbožnosti, jakáž se již záhy v každém jejím jednání jevila.

Podle svědectví panen, kteréž s Alžbětou rostly a vychovány byly, směřovaly všecky její myšlenky a všecky žádosti srdce jejího na Boha a na spasení duše; Bohu sloužiti a získati království nebeské, bylo jejím největším a nejprvnějším snažením. Kdy-

koli se dalo, chodívala do zámecké kaple, a tam uvrhnuvši se na kolena, sepjala ruce a oči pozdvihši k nebesům, jala se rozjímati a modliti s usebraností ducha, na její věk neobyčejnou. Hrajíc se svými společníci, hleděla hru vždy tak uspořádati, aby se dostaly ku kapli a byla-li kaple zavřena, ulíbala aspoň zámek, dvéře a zdi z lásky k Bohu tam v svátosti skrytému. I při hře převládala v ní vždy myšlénka na Boha. Hrála-li kdy o peníze a vyhrála-li, rozdala výhru chudým dívkám, ukládajíc obdarovaným za povinnost, pomodliti se několikráte modlitbu Páně a pozdravení andělské. Ona pak sama, i při hře, kdykoli jen mohla a pozorována nebyla, vykonávala nějaké modlitbičky. Měla-li kdy ve hře zalíbení, náhle hrát přestala z lásky k Bohu. Někdy také musela se svými tovaryškami tancovati. Ale tu zatancovavši jednou do kola, zůstávala státi, říkajíc: „Světů postačí jeden tanec, druhých se ku cti Páně odřeknu.“ Často také vodívala své přítelkyně na hřbitov, říkajíc k nim! „Pamatujte, že i my v prach se obrátíme.“ A když přišly ku kostnici, říkávala: „Pohledte na tyto kosti zemřelých. Lidé, kterýmž kdysi přinaležely byli na živě jako my a nyní jsou mrtví, jakož i my někdy budeme, protož sluší milovati Boha. Padněme tedy na kolena, a rcete se mnou:

O Pane, pro tvou ukrutnou smrt a pro tvou milou matku Marii, vysvobod' tyto bídné duše z muk jejich! Pane, pro tvých sv. pět ran, spaseny nás učiň!“ Za ochranitelku obrala sobě *nejsv. Pannu* a horlivě ctíla *sv. Jana Evangelistu* pro čistotu panickou. Její malé přítelkyně říkaly zároveň s ní modlitbu tuto, a cítíce záhy její duševní převahu, jakouž nad nimi měla, vypravovaly, že Ježíšek častěji k ní přicházívá, že jí přívětivě pozdravuje a s ní hrává. Než Alžběta jim přísně zapovídala, aby tyto a podobné věci nemluvily.

Čas po vyražení vybývající vynakládala na to, aby se co nejvíce možná modliteb na zpaměť naučila. Mimo to si uložila, že každodenně jistý počet modlitbiček odříká a když něčím zaneprázdněná jsouc, tuto samovolnou úlohu ve dne vykonati nemohla, zajisté ji neopomenula prvé, než se na odpočinutí odebrala. Byla-li však od komorných nucena, aby ulehla, modlila se ležíc, anto se každý domníval, že již dávno spí. Stydlivost a skromnost byly jí ctnosti na nejvyšší oblíbené; k uchování jich bez poskvrny vyvolila si *sv. Jana miláčka Páně* za patrona a ochrance. K svatému tomu tak velkou měla pobožnost, že kdokoli ji ve jménu jeho zač prosil, nikdy oslyšán nebyl. Jak velice skromnost a pokoru milovala, z toho dá se souditi, že kdy-

koli chtěla si vyjíti, pokaždé závojem tak hustě se přikryla, že tvář její skoro ani viděti nebylo. Na šperk a na oděv nekladla nikdy žádnou vábu. Když v neděli aneb o svátcích do kostela šla, odložila povždy velkou část svých šperků, chtějíc Pána Boha ctíti raděj pokorou ducha, než-li ozdobou těla. Láska, kteráž nezná žádných mezí a kteráž později takměř v jedno s ní srostla, rozněcovala již tenkrát její srdce. Všecky peníze, kteréž od rodičův Ludvíkových obdržela, aneb si na nich vyžádala, bývaly rozdány mezi chudé. Chudým také donášivala všecky zbytky od jídel a pokrmů, kteréž od stolu pozůstaly.

Když Alžběta 9. roku dosáhla, umřel starý landkrabě Heřman. (r. 1216.). Mladý Ludvík maje sotva 16 let, byl jako syn nejstarší, dědicem po otcí. Mladší bratři: Jindřich Raspen a Konrád dostali své krajiny v zemích landkrabských. Smrt Heřmanova byla neštěstím pro Alžbětu. Výborný tento kníže miloval Alžbětu pro její zbožnost velice, a jako s vlastní dcerou s ní nakládal a pokud byl na živě, neopovážil se nikdo v pobožnosti jí překážeti. Po jeho smrti však bylo to jinak. Ludvík, její snoubenec a pán, stal se teď sice nejvyšším panovníkem ve své zemi, avšak pro mladý věk závisel ještě od své matky, kněžny Žofie. Tato paní

neráda viděla velkou pobožnost Alžbětinu a často jí svou nespokojenost nad tím na jevo dávala. Příkladem Žofie povzbuzena, vyjížděla si obzvláště dcera její, mladá kněžna Anežka, na Alžbětu, sprosté a nízké mravy jí vytýkajíc. Říkávalať jí bez obalu, že by se lépe hodila za komornou aneb za služku. I ostatní družky Alžbětiny vidouce, že čím dál, tím menšího podílu béře v jejích hrách a v svěťáckých radostech, opětovaly řeči Anežčiny a veřejně si z ní posměch dělaly. Konečně i úředníci dvorští neostýchali se Alžbětu veřejným posměchem a rozličnými urážkami pronásledovati a jí že nenalézají se do ní ničehož, čím by se královská důstojnost jevila, vytýkati

Jedenkráté, bylo to ve svátek na nebevzetí Panny Marie, řekla landkraběnka Žofie k Anežce a Alžbětě : Sestupme do města Isenaku a pojďme do kostela Rodičky Boží na kázání a na mši svatou. Oblečte se ve svá nejkrásnější roucha a vezměte také své zlaté koruny na hlavu.“ Anežka a Alžběta přistrojily se po vůli kněžny Žofie, a vstoupily s ní do města. Vkročivše do chrámu, klekly na klekátko, kteréž postaveno bylo před velkým křížem. Alžběta uzřevši obraz umírajícího Spasitele, sejmula svou korunu a položivši ji vedle sebe, uvrhla se nazemi, nemajíc mimo své vlasy žádné jiné ozdoby

na hlavě. Uzřevši ji kněžna Žofie v takovém polo-
žení, obořila se na ni, řkouc: „Co pak to máš
býti Alžběto? Co pak počínáš zase nového? Chceš-li
aby si celý svět z tebe posměch dělal? K čemu
je to klečeti na kolenou, a rozložití se zde jako
sedlák atd.“ Alžběta povstavši, odpověděla pokorně:
„Milá paní, nemějtež mi to za zlé! Hle! zde vidím
před sebou svého Boha a krále, tichého a milo-
srdného Ježíše, korunovaného ostrým trním, a já
bídny tvor bych mohla před ním státi, ozdobena
perlami, zlatem a drahým kamením? Zdaliž by to
nebylo jako bych si chtěla z jeho trnové koruny
posměch dělati?“ A tu se dala do hořkého pláče,
neboť její outlé srdce bylo již raněno láskou ku
Pánu Ježíši. Nato padla opět na klekátka a mod-
lila se dále s takovou vroucností, že cíp pláště,
jímž tvář svou zakryla, veskrz slzami zmáčen byl.

Sotva že se kněžna Žofie do hradu vrátila,
dala se do Alžběty a trpké výčitky jí za její cho-
vání dělala, ano i ostatní služebnictvo dělalo si z
ní posměch. Alžbětina nábožnost, k sprostému lidu
přívětivost a k chudým láska a pokora nelíčení
byla u dvora všem co trnem v oku. Na nejvýš pro-
následovala ubohou dívku princezna Anežka a matka
její Žofie, kteréž jí ustavičně týraly, vší silou, aby
se do nějakého kláštera dala, nutily, ano i mladého

landhraběte Ludvíka přemlouvaly, aby ji zpět do Uher poslal. Přátelé knížete a manové jeho jakož i dvořané téměř všickni souhlasili s kněžnou Žofíí a s dcerou její Anežkou.

Alžběta jsouc tak bez přátel, bez útěchy lidské, ze své vlasti takměř vyhostěna, otcovské ochrany vzdálena a bez obrany svévolnosti a zpupnosti nepřátel svých vystavena, cítila velice hořkost postavení svého, ale nic méně nesla z lásky ku Kristu všecken posměch i vši nenávisť dvořanů. Čím byla opuštěnější, tím častěji utíkala se k Bohu svému a svěřovala mu v tichosti svou žalost a své utrpení i otevírala mu celé své srdce.

Bůh spravedlivý vyslyšel modlitby a vzdýchání dcery své Alžběty a odměnil její oddanost a trpělivost. Na celém dvoře byl jediný Ludvík, kterýž se nedal proti Alžbětě navésti, ale ji proti očekávání všeho dvora věren zůstal. Nedbaltě na uštěpačné řeči a napomínání své matky, ani na radu ošemetných přátel, ani na hlas náruživosti a vášni. Ano se zalíbením patřil na sverchovanou skromnost budoucí choti své a na její sprostotu v oděvu, na její nábožnost a dobrotu a myslíval sám u sebe, že by se za šťastného pokládal, kdyby se tímto etnostem od ní přiučil. Jeho láska k zasnoubené si Alžbětě vzrůstala ode dne ke dni. Čím více

ho zlomyslní lidé proti ní popouzeli, tím více rozplameňovala se láska jeho a čím více svět ji pro zbožnost a pro ctnosti pronásledoval, tím více on ji miloval a zastával. Kdykoli se mu naskytla příležitost, chodíval k ní a těšil ji v zármutku jejím a snažil se srdečnými slovy rány zaceliti, kteréž jejímu srdci od jiných byly způsobeny. Z toho radovala se Alžběta velice a slova Ludvíkova byla jako balzám na bolavou duši její. Zvláště osvědčoval jí Ludvík svou úctu a lásku mnohými dary jmenovitě *zrcadlem* pod jehož sklem byl obraz *ukřižovaného Spasitele*.

Konečně dosáhl Ludvík dvacátého roku. I chtěl jako křesťan a kníže dostáti slovu svému. Protož se veřejně prohlásil, že zasnoubenou sobě Alžbětu pojme za manželku a tím učinil konec všemu dalšímu týráni a pronásledování. R. 1220. konaly se oddávky s velikou slavností na zámku Wartburku. Ludvíkovi bylo tenkrát dvacet let, Alžbětě třináct. Tito manželé byli nevinní více srdcem než věkem, a spojení více duchem než tělem, milovali se v Bohu láskou nevýslovnou a proto zdálo se, jakoby sv. andělové ustavičně s nimi obcovali.

Ludvík, jehož Bůh své nábožné služebníci za manžela ustanovil a ježž ona srdečnou láskou milovala, byl zajisté jí i její lásky hoden. Byl pán

slíčný; líce jeho stkvěly se barvou nevinnosti, tvář jeho byla jasná a veselá, chůze přímá a velebná. Spanilejšf však byla jeho duše a nebylo toho času v celém Německu knížete, kterýž by se jemu zbožností byl vyrovnal.

Slýchal denně mši svatou, ke všem, kteříž k němu přicházeli, byl vlídný a laskavý, nešlechetníci ale se ho báli. On byl nevinnosti ochrance, radou moudrý, v slově věrný a ve skutcích na nejvýš spravedlivý. Ke služebníkům, zachovávali-li příkázání Boží, byl mírný a dobrotivý, ustupovali-li od nich, byl přísný a kdož se u jeho přítomnosti opovážil neslušné věci mluvit, musil po nějaký čas potupnou známku jakous na krku nositi. Nejraději obcoval s mnichy blízkého kláštera Reinhardsbunu, od předků jeho založeného. Přijda tam, navštívil napřed nemocné a poutníky, pro něž bývaly tenkrát v každém klášteře zvláštní komnaty, těšil je lahodnými slovy, dal jim pokaždé hojnou almužnu, ano nezřídka i některý kus stkvostného oděvu svého za almužnu jim tam nechal. Navrátiv se do zámku, snažil se, příkladem zbožných mnichů se řídit, v něčem se zapřítí aneb ujmu nějakou si učiniti. Veden duchem kajfenosti nejřídával pokrmů solených a kořeněných; píva, jehož užívání tehdáž u knížat německých velmi obyčejno bylo, nepil

nikdy, a vína toliko v nemoci užíval. Heslo jeho bylo: „Nábožnost, čistota, spravedlnost!“ Lid miloval jej, spravoval se jeho příkladem, byl poslušný a pokojný. Po celé zemi duryňské panovala svornost, pokoj a bezpečnost

Sladší a pěknější odměny nemohl Ludvík za své ctnosti dosáhnouti, než byla láska svaté Alžběty. Tato láska posvěcena svatým náboženstvím, byla to jediná, která Alžbětu ještě poutala k této zemi. Ostatně byla tato kněžna nadána všemi vlastnostmi, kteréž mladé srdce poutati mohou, ozdobena jsouc netoliko zbožností a pokorou, nýbrž i všemi vnadami tělesnými. I v jejím zevnějšku jevila se srdečnost, láska a dobrota. Však nebyla to pouze tělesná slíčnosť, kteráž srdce mladých dvou manželů pojila, bylat to mnohem více jejich společná víra a věrné plnění všech povinností, kterýmž víra ta učí.

Ačkoli Alžběta ještě velmi mladá byla a ač milovala manžela svého vroucně, předce nikdy nezapomínala, že on jest její hlavou, a že následovně mu poddána býti musí, jako církev Kristu Pánu. Mimo vroucí lásku měla k němu také velikou uctivost a vážnost. poslouchala ho ve všem ochotně a ráda a ouzkostlivě měla o to péči, aby jej ani malým slovem neurazila a k netrpělivosti nepovzbu-

dila. Za to jí nechal Ludvík úplnou volnost v pobožnostech jejích a nebránil jí dle zalíbení dobré skutky konati. Oba nazývali se jako v letech dětských „bratrem a sestrou“ a Alžbětě bylo po každé smutno, odejel-li Ludvík kdy z domova. Mohlo-li to býti, provázívala jej a ani mráz a sněh, ani horko a bouře neudržely ji pak doma. Nemohla-li s ním jíti, oblekla se v oděv, jakýž vdovy nosívaly, zakryla hlavu a trvala na modlitbách, dokavadž manžel nepřišel. Uslyšela-li, že přichází, oděla se v roucho knížecí a šla radostně mu vstříc. To činila jedině z pouhé křesťanské lásky, aby manželů odňala všelikou příčinu k nespokojenosti, ano snad i k hříchů, kdyby se mu na ní něco nelíbilo. U stolu sedávala vždy manželovi po boku a to aby svou přítomností neslušné řeči mladých rytířů zamezila. A skutečně musil pohled na ctností těchto dvou mladých manželů i toho nejrozpuštějšího světáka uctivostí naplniti. Tak jsouce sjednoceni ve svaté svornosti, pokorní a čisti před Bohem, laskaví a dobrotiví k lidem, milující se obaplně, a však láskou, kteráž je pozváná k Bohu, poskytovali nebi i zemi to nejrozkošnější přihlédání, jímž každý se vzdělati mohl.

Alžběta považovala to za velikou milost, že jí Bůh dal za manžela muže, jehož tak vroucně

milovala, zároveň však také uznávala, že za tuto milost tím větší věrností a tím vroucnější vděčností svému nebeskému dárci zavázána jest. Její útlé svědomí nebylo sice těžkými hříchy poskvřněno, proto však přece nikdy z paměti nepustila slova písma svatého, že jsme před Bohem, byťbychom i všecko byli vykonali, přece jen služebníci neužiteční a že máme-li si nebe zasloužiti, mnohem více přičiňovati se musíme. K tomu konci krotila tělo své, a mrtvila způsobem všelikým, zvláště bděním, neboť vstávala času nočního a pokleknuvši, modlívala se nezřídka až do rána. Když se manžel její v noci probudil a aby už na odpočinek šla, ji napomínal, uchopila jeho ruku, zlákala ji a slzami smáčela a modliti se nepřestávala, dokudž umdloná u postele neusnula. Dále nosila pod stkvostným šatem na nahém těle žíněné roucho; dávala se každého pátku po celý rok a v čas postní každého dne, na památku umučení Kristova mrskati, načež se opět ke dvoru odebrala s tváří veselou a přívětivou. Časů postního zdržovala se pokrmu více, než bylo přikázáno, modlívala se pilněji a štědřejší almužny dávala. V týden pašijový ponořila se vždy v rozjímání o utrpení i smrti Spasitele svého. Na zelený čtvrtek odložila knížecí svůj oděv a oblékla se v chudý šat žebrácký a

v střevících, jakýchž tenkrát žebráci nosívali do chrámu Páně chodila. Toho dne umývala také dvanácti chudým nohy. Noc ze zeleného čtvrtka na velký pátek probděla povždy v modlitbě a když nastával den, kteréhož Kristus Ježíš na kříži svůj život pro spasení světa dokonal, říkávala k svým dvořankám: „Dnes jest den obecného pokoření, dnes ať mi žádná z vás nižádné úcty neprokazuje.“ V oděvu žebráckém stávala toho dne mezi ostatním lidem, od kteréhož. nejsouc poznána, mnohého nepohodlí líbiti si dala. Na radu svého zpovědníka, jemuž svou úzkost svěfíla, požívala jen takových pokrmů, o nichž s jistotou věděla, že přicházejí ze statků manželových a nikoli z daní lidu poddaného, ano raději vstala od stolu hladova a žízniva, než by od toho cos byla okusila čehož poddaní, jak říkávala, potem dobývati musili. Obědvala-li sama, jídala suchý chléb a pila vodu. Landhrabě jí v tom nebránil, neboť jednala velmi opatrně, byla vždy myslí veselá a tváře jasné, tak že žádný nic nepozoroval, ano nezpěchovala se ve veselostech a schůzkách světských podílu bráti, jimž se pro svůj stav tak snadno vyhnouti nemohla. Jednoho dne z nenadání navrátil se kníže Ludvík domů a na důkaz lásky napil se z její sklenice. I ptal se sklepníka, odkud by bylo to převýborné víno.

Sklepník ale ujistil knížete Ludvíka, že pro kněžnu jenom *vodu* přinesl na stůl. Jak velice nenáviděla zasmušilé tváře pobožňstkářů, viděti jest z toho, že o takových lidech, kteříž při svých pobožnostech smutni a zasmušilí vypadali, říkala: „Tiť se tvářejí, jakoby chtěli Pána Boha strašiti, kéž by mu obět svou raději s tváří veselou a se srdcem ochotným přinášeli!“

Co Alžběta tělo své mořila a hubila, přeplývalo naproti tomu srdce její láskou a slitováním k bližnímu. I nebylo nuzného aneb nemocného, který by nebyl od ní podpory a pomoci obdržel. Cokoli uhospodařila, přišlo mezi chudé a ačkoli štědrá ruka Ludvíkova hojně jí pro chudé udělovala, předce se nezfídka přihodilo, že v krátkém čase všecko rozdala a že jí nezbývalo nic jiného, než pozbaviti se i vlastního oděvu, aby jen chudým pomoženo býti mohlo. Jednou byla na cestě do města již všecky peníze, jež měla, rozdala, an tu zočila ještě jednoho žebráka, kterýž ji s plačtivým hlasem za almužnu prosil. Ona však již peněz nemajíc a ubohého zarmoutiti nechtíc, vzala rukavičku skvostně vyšívanou a drahými kameny ozdobenou a dala ji žebrákovi. Vida to jistý mladý rytíř, pospíchal za žebrákem a koupil od něho tu rukavičku a zastrčil si ji za přílbu a nosil ji co rukojemství

Božské ochrany. A v skutku také na smrtelné posteli vyznal, že zdraví své i svou slávu a své vítězství jedině tomu připisuje, že při sobě na památku nosil rukavičku od sv. Alžběty.

Svatá tato matka chudých neměla na tom dosti že nuzným peníze, oděv a pokrmy udělovala, nýbrž zacházela s nimi také velmi laskavě, těšila je srdečně, poptávala se starostlivě po jejich stavu a byli-li nemocni, navštěvovala je v příbytecích jejich. V tom si nedala brániti ani vzdáleností místa, ani nepohodlnou cestou, ani bouřlivým počasím, dobře vědouc, že nic není s to, lásku a útrpnost v srdci křesťanském tak sesílit jako úplné seznání lidských strastí. Do příbytků těch vstupovala povždy s jakousi pobožností a s přátelskou důvěrností a rozdávala vlastním rukama rozličné věci, o nichž se domnívala, že je bídní ti obyvatelé potřebovati budou. Nešťtí se nečistoty a nemilého puchu, přisedala k nemocným a těšivala je přívětivými a srdečnými slovy. Zvláštní útrpnost mívala se ženami ku porodu se chystajícími. Kdykoli se to státi mohlo, odebrala se k jich bídnému loži, sloužíc jim. Novorozeňátko brávala do náručí s láskou mateřskou, odívala je rouchem, kteréž sama byla připravila a na křtu svatém je drživala. Umřel-li kdo z jejich chudých,

přicházívála a bděla u jeho mrtvoly. Nejednou obvinula sama tělo zemřelého v prostěradla vzatá z vlastního lože. Též bývala přítomna obřadům pohřebním a nezřídka bylo vidati vznešenou tuto kněžnu, anaž s pokorou a pobožností za rakví některého z nejposlednějších svých poddaných kráčela.

Doma předla vlnu a dělala oděv pro chudé. Přechasto dala si pokrmy co nejsprostější připravit, aby se přesvědčila, jak chudí jídají a požívala jich s velkou chutí. Chudým donášela pod pláštěm pokrmy a nedala si v tom neschůdnou cestou brániti. Až po dnes ukazují blíž hradu Wartburku pěšinu velmi nebezpečnou, po kteréž chudým potravu donášela. Jednoho času nesla v koši chléb, maso, vejce a jiné vařivo, vše pláštěm majíc přistřeno. Mimo nadání potkal ji tu landhrabě a vece: „Dkaž pak, co tu neseš“ v tom jí plášť odkryl, a hle, tu spatřil místo potrawy nejkrásnější bílé a červené růže, ačkoli čas kvetoucích růží již dávno byl uplynul. Při tom se mu také zdálo, jakoby jasný kříž nad hlavou její se vznášel. Což on vida, vzal si jedu u růži na památku *toho zázraku* a laskavě přimluvil choti své, aby vykonala bohumilou cestu svou. Později dal na místě, kde se div tento stal, krásný kříž postaviti.

Mezi všemi nešťastnými největší mívala útrpnost s malomocnými, jichž tenkrátě téměř po všech zemích velmi zhusta bývalo. Alžběta nešťítala se té hrůzyplné nemoci ani při nejmenším, aniž se nakažení bála, nýbrž sedávala u bídníků těchto, těšivala je a k trpělivosti a k důvěře v Boha napomínala a také nikdy neodešla, aby jim nebyla štědré almužny udělila. „Musíte,“ říkávala jim, „musíte ochotně toto mučednictví snášeti a to bez zármutku a bez reptání. Vímt jistotně; že přijmete-li trpělivě toto peklo, kteréž vám Bůh již na tomto světě sesýlá, že se onoho pekla na věčnosti uchováte. Věztež tedy, že snášejíce toto trápení trpělivě, nemalé zasluchy u Pána Boha si získáte.

Nejhnušněji touto hrůzyplnou nemocí zohavení byli od ní nejvíce a nejbědlivěji ošetřováni. Ona je myla, klekala si vedle nich a líbala pokorně ohyždné rány jejich. Jedenkrátě odešel manžel její na několik dní na svůj zámek do Naumberka. Alžběta chtě ten čas zasvětit službě blízného, povolala všechny malomocné do hradu a ačkoli tehýně jeť kněžna Zofie zřejmě na to reptala, dokonále je opatřila. Mezi malomocnými byl také jakýs Eliáš, jenž tak děsně vypadal, že se ho nikdo ujmouti nechtěl. Alžběta vidouc jej tak opuštěného, smilovala se

nad ním, umyla ho, namazala rány jeho mastí a položila jej do postele manželské. Přihodilo se však, že se kníže mimo nadání navrátil domů. Jeho matka běžela mu hned vstříc a volala zdaleka: „Pojď se mnou milý synu a ukáži ti podivné věci, jakéž činí tvá Alžběta“. A pojavši jej za ruku vedla do pokoje k posteli řkouc: „Podívej se jen, manželka tvá klade malomocné do lože svého, aniž si to dá zabrániti.“ Ludvík poněkud tou řečí rozdrážděn, šel a sundal pokrývku. V tom okamžení ale otevřel mu Bůh vnitřní oko jeho, tak že místo malomocného uzřel Ukřižovaného Spasitele. Zděsil se nad tím i se svou matkou, a prolévaje hořké slzy, nemohl ani slova prumluvíti a když se zase zpamatoval, řekl k choti své: „Alžběto, má milá sestro, přijímej častěji takové hosti do lože mého, já ti za to vždy vděčným budu. Nedej si nikým v milosrdných skutečích překážeti.“

Nesmírnou tuto lásku, již Alžběta k nemocným a chudým při každé příležitosti na jevo dávala, odměnil Hospodin obzvláštním způsobem. Propůjčil jí totiž milost, že si chudobu oblíbila a že ačkoli obklíččená slávou knížecí, nicméně s chudým Ježíšem, v chudobě obcovala. O blaženosti chudoby rozmlouvávala také častěji s chotěm svým i se svými dvořankami a na důkaz, že již nemá pro

slávu světa žádného smyslu, odkládala kolikráte skvostné roucho knížecí a odívala se sivým pláštěm, jakýž tenkrát nejchudší lidé nosívali a zakrývala tvář chatrnou rouškou. Tak nuzně přistrojena chodila mezi dvořankami a služebnicemi svými, říkajíc, jako by tušila, co ji jednou potká: „Tak budu choditi, až z lásky k Bohu svému v bídě a v nouzi postavena budu.“

Toho času přišli Menší Bratři z řádu svatého Františka do Němec. A ti uslyševše o nábožné kněžně Alžbětě, navštívili ji. Od nich dostala sv. Alžběta zprávu o svatém Františku Serafinském a že svatý ten otec také zvláštní řád ustanovil, ve kterémž i světští lidé, chtějí-li se káti, podíl míti mohou. Jak mile svatá kněžna tyto věci uslyšela, žádala s dovolením svého manžela, aby v řád ten přijata byla. Nábožní bratři radovali se srdečně, že tak svatá paní v řád jejich vstoupila a hned svatého otce o všem zpravili. Svatý František sdíleje radost bratří svých, poslal bohobojné Alžbětě na důkaz své úcty starý svůj plášť a při tom jí psal, jak velice se z milostí, kterýchž jí Bůh uděliti račil, těší. Plášť tento měla Alžběta jako drahý odkaz ustavičně u sebe a teprve při smrti se od něho odloučila.

Když bylo Alžbětě asi osmnácte let, ztratila svého zpovědníka z řehole sv. Františka, *Rodinger*a. Manžel, nechtě choti své bez zpovědníka nechati, obrátil se s psaním na papeže a prosil o dokonalého nějakého vůdce pro svou manželku. Papež odpověděl, že nábožnějšího a učenějšího kněze nezná, než jest mistr Konrád z Marburka. A skutečně byl mistr Konrád tehdáž u veliké vážnosti, jak u kněžstva, tak i u ostatních věřících. S hlubokou učeností spojoval mravy neúhonné, byl muž prostý, ale i přísný, o němž se praví, že ostatní kněze všecky učeností, výmluvností i života dokonalostí daleko převyšoval. Alžběta radovala se z takového zpovědníka nad míru a ráda se podrobila jeho nařízení a poslouchala skroušeně řeči jeho. Ale i landhrabě Ludvík byl tomu povděčen, že tak dokonalý kněz do domu přišel a protož i rád s ním obcoval a rád o věcech náboženských rozmlouval. I zastával Konrád povinnost svou svědomitě; neviděť v osobě Alžběty kněžnu, než toliko pouhou křesťanku a protož neulevoval jí nikterak jho, kteréž samochťíc na sebe vložila, nýbrž zacházel s ní přísně, ano někdy až příkře. Než Alžběta podrobila vůli svou vůli zpovědníka svého dokonale. Nikdy mu neodmlouvala, nikdy se nařízení jeho, byť i sebe obtížnější bylo,

nezprotivila. Za tak ochotnou poslušnost a za tak upřímné umrtvení vlastní vůle a všech chtíčů uděloval Bůh věrné služebnici své vždy nových a nových darů a milostí. Tak k. p. čteme, že otec, král Ondřej, čtyry vznešené pány ze svého království do Vartburka poslal, aby se přesvědčili, jak se Alžbětě vede a aby ji i manžela jejího ke dvoru královskému do Uher pozvali. Ludvík vyčastoval vyslance skvostně a bohatě, byl však v starosti o svou manželku, an neměla knížecích šatů, ve kterýchž by se slušně vyslancům ukázala, neboť i svatební šat svůj byla roztrihala a nuzným rozdala. I mluvil s Alžbětou o tom s jakousi rozpačitostí, řka: „Milá sestro, jsou zde lidé ode dvora otce tvého, kterak pak se před nimi ukážeš? Ty se staráš jen o chudé a sama na sebe zapomínáš. Jaká mi to bude nečest, když tebe tak chudě oblečenu uztí a otcí tvému pak vypravovati budou, že i na slušném oděvu ti chybí?“ Alžběta odpověděla: „Milý pane a bratře, buď bez starosti, já si pevně umínila, že slávy nikdy v oděvu hledati nebudu a co se pánů uherských dotýče, chovati se budu k nim tak, že se jim zajistó lépe zalíbím než kdybych tím nejkrásnějším rouchem přioděna byla.“ Nato se hned jala o pomoc k Bohu se modliti a pak přistrojivši se co nejlépe

mohla, chvátala za manželem ku krajanům svým. A hle zalíbila se jim netoliko svou srdečností, s jakouž je přijala, svými lahodnými způsoby a slícností nadobyčejnou, nýbrž byla také k nemalému překvapení manželově a k velikému podivení hostů přioděna, jak se zdálo, skvostným, hedbávným rouchem a pláštěm ze světlomodrého aksamitu, vyšívaným drahoconnými perlami. Když byli odešli, ptal se Ludvík manželky, jak to způsobila, že tak překrásně oblečena byla? Načež ona libě se usmívajíc, řekla: „Hle co učiniti může Bůh, když je v tom jeho sv. vůle!“ Tato řeč pohnula Ludvíka hluboko, tak že v nadšení zvolal: „V pravdě jest Bůh náš, dobrý Bůh! dobré jest sloužiti Pánu, kterýž se tak o své milé stará. Cheť i já ode dneška věrným služebníkem jeho býti.“ A co slíbil, skutečně svědomitě zachoval, věrně etnosti své choti následuje. Příštího roku 1222. navštívil Ludvík s chotí svou skutečně testě svého krále Ondřeje, od něhož s největší radostí a slavnostmi uvítán byl.

Bůh však připravil ještě větší radosti těmto šlechetným a nábožným manželům. Alžběta stala se matkou a r. 1223. porodila spanilého pacholíka dne 28. března na zámku Kreuzburku, jemuž na křtu jméno Heřman dáno a roku 1224. na zámku

Vartburku dceru *Žofii*. Později měla Alžběta ještě dvě dcery: *Žofii* druhou a *Kedrutu*. Kdykoli po porodu opět ponejprv do kostela na úvod šla do vzdáleného kostela sv. Kateřiny v Jsenaku, oblékla se povždy v oděv sprostý a vzavši nemluvnátko na lokty své, nesla je sama a to bosýma nohama do chrámu Páně, aby je Bohu obětovala. Přišedši do kostela položila dítě na oltář, s voskovou svící a s beránkem, takto se modlíc: „Pane Ježíši Kriste, tobě a matce tvé rozmilé, Marii panně, obětuji tento drahý plod života svého. Obětuji ho tobě, o Pane a Bože můj z celého srdce, tak jak jsi mi ho dal; obětuji ho tobě, jenž jsi nejvyšším pánem a přelaskavým otcem matky i dítěte. Jediná prosba, již dnes k tobě odesílám a jediná milost, kterouž od tebe žádati se osměluji, jest, abys ráčil toto nemluvnátko milostivě přijmouti do počtu svých služebníků a přátel a uděliti mu svého svatého požehnání.“ Když pak navrátila se domů, darovala vždy některé chudobné šestinedělce oblek, ježž na sobě při úvodu měla.

Roku 1225. povstal v zemi duryšské hlad. Landhrabě Ludvík byl právě ve Vlaštech, kamž od císaře povolán byl. Nouze dosáhla toho času takového stupně, že lidé travou a kořínky se živili, a po cestách hladem mřeli. Alžbětě, vidoucí to,

pukalo bolestí srdce. Pomoci se muselo, stůj co stůj. Nejprvé začala rozdávat z pokladnice knížecí hotové peníze, jichž byla znamenitá suma, pak zotvírala všecky sýpky manžela svého a rozdala, ač se tomu správcové knížecího domu protivili, veškeré obilí, kteréž v nich uloženo bylo. Ano aby chudým i všecky útraty uspořila, dala v zámku chléb péci a pak jej chudým rozdávala. Devět set chudých bylo od ní denně živeno. Slabým a nemocným, kteříž na hrad pro potravu přijíti nemohli, donášela sama osobně, čeho jim potřebí bylo. Ano aby ještě více chudých podělití mohla, trpěla sama hlad. Hladem a špatnou stravou roz-nemohlo se množství lidí. Nemocnice, kterouž Alžběta dávno před tím pod zámkem vystavěti dala, byla pro to množství chorých příliš malá, protož ještě dvě nové v Jsenaku zříditi kázala. Ač byla cesta z hradu do města daleká a obtížná, nic méně docházela do něho každodenně a všemožnou službu nemocným prokazovala. Neodstrašiloť ji ani množství nemocných, ani nemilý zápach, od nemocných vycházející, ani ohyzdnost nemocí. Ženy, co milosrdnou světicí provázely, padaly při tom podívání do mdlob, ale Alžběta přemáhala všecko hnusení a veselou myslí sloužila každému, kdo služby potřeben byl, děkujíc při tom Pánu Bohu

za tu milost, že těm nebohým posloužiti a jich potěšiti může. Umíral-li který z nemocných, tu neopustila lůžko jeho, až dokonal, modlíc se neustále za duši jeho. Ale netoliko v nemocnicích obstarávala milosrdná Alžběta choré a nemocné, nýbrž ona jich také po domech vyhledávala a čím nuznější a chořejší byli, tím ochotněji a laskavěji jim sloužila. Jelikož drahota pořád trvala a prameny k podporování chudých již všechny vyčerpány byly, tu vzala dobrotivá kněžna posléz i své skvosty a drahé kameny a prodala to vše. Stržené peníze obrátila pak tam, kamž jí láska ukazovala. Při těchto skutcích milosrdných oslavoval ji Bůh mnohými *zázraky*. Nezřídka pokrmy, jež rozdávala chudým, rozmnožovaly se jí v zástěře, pokud nebyli všickni poděleni. I prádlo čistivala kněžna *Alžběta* nemocným u studnice, kteráž doposud sluje „*studnicí Alžbétinou*.“ Konečně pominula drahota a Ludvík se navrátil domů. Úřadníci neměli teď nic důležitějšího, než žalovati na kněžnu, že všechny peníze z pokladnice a vše obilí ze sýpek chudému a bídou sklícenému lidu rozdala. Takovou žalobou rozmrzený landhrabě odpověděl: „Nechte jen mé Alžbětě dělati, co se jí líbí, almužna nás nezkazí.“ To promluviv, pospíchal k své milé choti. Radoš Alžběty, když svého manžela opět

spatřila, neměla mezí. „Milá sestro“, tázal se po chvíli Ludvík, „jak pak se vedlo tvým chudým v tomto smutném roce?“ Načež ona: „Dalať jsem Bohu, což Božího jest a Bůh nám zachoval, což jest našeho.“ Po těch jal se Ludvík opět zemi svou spravovati, jsa otcem chudým, záštitou utištěným a spravedlivým soudcem všem, kdož práva potřeboval. A jak věřil, tak také se mu stalo. Almužna ho nezkazila, nýbrž požehnání Boží kvetlo mu na všech stranách, tak že za krátký čas na svůj náklad drahý lid do svaté země k hrobu Spasitelovu vypraviti mohl. Alžběta uslyševši, že Ludvík v čele svých poddaných ve výpravě křížácké do svaté země účastniti se chce, klesla bolestí přemožena bez sebe na zemi. Když zase k sobě přišla a Ludvík jí řekl, že to pouze z lásky ku Kristu dělá, aby hrob svatý z rukou nevěřících vytrhl, uspokojila se a odevzdala do vůle Boží. Loučení Ludvíkovo s domovem bylo bolestné a srdcejemné. Alžběta provodila jej až na hranice, obejmula jej a plačíc již chtěla se odebíratí, an manžel prsten svůj stáhnuv, ukázal ho pláčící Alžbětě, řka: „Má milovaná sestro, prsten tento, v jehož kamenu beránek Boží jest vryt, bude ti znamením buď života mého, buď smrti mé. Kdo ti ho přinese, tomu věř.“ A nastrčiv prsten odejel.

S bolestným srdcem hleděla Alžběta za ním, až zmizel. Ach tušila, že ho více neuhlídá a Bohužel, tušení to se brzo uskutečnilo. Vrátivši se na *Vartburk* oblekla se v roucho *vdovské*, v němžto navždy setrvala; neboť kníže Ludvík na cestě do Otranto rozstonal se a přijav svátosti spokojeně v Pánu zesnul, nežli byl přišel do Svaté Země, nejsa ještě plných 27 let. Než umřel, prosil kolem stojících rytířů, aby milé jeho Alžbětě úmrtí jeho oznámili a dal jim prsten. Po těch prosil, aby naň v modlitbách byli pamětlivi a až se vraceti budou, aby kosti jeho s sebou do Duryнку vzali a v klášteře Reinhardsbrouu uložili. Rytířové zavázali se svatou přísahou, že věrně poslední vůli svého milovaného pána splnějí a když umřel, zařídili slavný pohřeb. Pochovavše slušně tělo jeho, vydali se jedni dále na cestu k svaté zemi, aby dostáli slibu svému, jiní se vrátili s prstenem snubným ku *dvacetileté kněžně Alžbětě* po porodu poslední dcerušky *Kedruty* Ach, kdo popíše nářek a bol, kterýž srdce té kněžny rozrýval, když uslyšela, že dobrý manžel její nežije více! Všickni měli s nešťastnou kněžnou útrpnost, i tehýně její Žofie opět k ní láskou přilnula, toliko dva muži, a to bratři nebožtíka landhraběte Ludvíka, Jindřich a Konrad žádnou s ní útrpnost neměli. Neboť

davše se svěsti mužům bezbožným a nespravedlivým, zasadili se o vládu a kníže Jindřich zapudiv Alžbětu i děti její, uvázal se proti všemu právu u vládu zemí bratrových. Nešťastná kněžna vzala v úzkosti své útočiště k Žofii, matce nebožtíka manžela svého; ale v tom přišli poslové od Jindřicha a obrátivše se k Alžbětě, zvěštovali jí, že od nového panovníka Jindřicha všech statků jest zbavena a že okamžitě i s dětmi hrad má opustiti. Prosby Alžbětiny o průtah a hněv Žofin svezly se na surové mysli poslův. Bolestnějšího cos nedá se pomysli, než byl odchod kněžny Alžběty z hradu manžela svého. Na nádvoří čekaly již na ní dívky její a dvě komorné, ubohé kněžně povždy věrné. Tvrdí poslové nedali Alžbětě domů se víc navrátiti aneb něčehos s sebou vzíti. Bylať krutá zima, když hrad, jehož brány se okamžitě zavřely, opustila.

Komorné vedly tři dívky její, čtvrté, co se nedávno narodilo, nesla kněžna sama. Alžběta se obrátila do města Jsenaku, kterémuž nesčíslných dobrodiní byla prokázala a chodíc od domu k domu, žebřala o nocleh. Však srdce i dvěře lidí byla jí zavřena, báliť se zajisté obyvatelé hněvu nového panovníka, kterýž přísně zapověděl, vyhnanou kněžnu, aneb dívky její pod střechem přijmouti.

Zdá se, že nikdo více nebyl pamětliv dobrodiní, kterýchž dobrá paní po mnohá léta jim byla prokazovala. Zimou celá zkřehlá a hladem umořená přišla konečně k jedné bídne hospodě, odkudž ji hospodský vyhnati nemohl aneb nechtěl. Komnata, kterouž hospodský lankraběnce duryňské a dceři krále Uherského vykázal, byl chlív. Alé zdá se, že právě tímto největším snížením poklid se opět do jejího srdce navrátil, neb sotva že vkročila do toho nečistého přibytku, přestala plakati, a jakási nadpřirozená radost opanovala duši její. „Odňali mi všecko, což jsem měla, to jediné, což mi zůstalo, jest, že se k Bohu modliti mohu.“ O půl noci uslyšela v blízkém klášteře na jitřní zvoniti. I vstala a vzavši dítky, šla do kostela. Po skončených službách Božích prosila mnichů, aby zazpívali: „Tě Boha chválíme“ na poděkování Pánu Bohu, že ji tak velkým křížkem navštíviti ráčil. V kostele zůstala až do rána, ráno pak šla s dětmi o přístřeší, o pokrm a o nápoj prosit, neboť byly zimou a hladem velice trápeny. Dlouhý čas chodila nadarmo po městě, v němž prvé tolik lidí byla nasýtla, zaopatřila, uzdravila a obohatila. Posléze smiloval se nad ní jistý chudý kněz a nabídl jí přibytěk svůj. A však protivníci všude ubohou kněžnu pronásledujícíce i odsud ji vypudili.

I musila ubohá kněžna opět v hospodě již zmíněné přenocovati. Ostatně strávila větší část dnů a nocí v chrámech. „Odtud aspoň nikdo se nepovází mne vypuditi“, říkávala, „neboť chrám jest dům Boží, ve kterémž Bůh sám mým hostitelem jest.“ Aby ubohá Alžběta sobě i svým dětkám aspoň nuzného pokrmu zjednati mohla, zastavila všecken šperk, kterýž z Wartburka odcházejíc při sobě měla. Ale trocha těch peněz, co za to dostala, byla brzo strávena a Alžběta musila se k nové oběti, kteráž se jejímu srdci nade všecky ostatní těžší zdála, odhodlati. Jisté osoby, dověděvše se o truchlivém a bídném stavu Alžběty, nabízely se jí, že děti její k sobě vezmou a ona musila toto laskavé nabídnutí přijmouti, nechtěla-li denně na děti své hleděti, any z nedostatku potřebného pokrmu hynou.

Uspokojena s osudem dítek, nesla své nehody s myslí statečnou. Zůstala v Jsenaku a živila se předemím. Ačkoliv nyní sama velice chudá byla, předce nikdy chudých nezapomínala, ano, aby nuzným, jež potkala, pomoci mohla, sama sobě všelijakou újmu činila. Lásky její k lidem neuhaslá, ač každodenně velikých protiventství a nevděku všelikého od nich snášeti musila. Jednoho dne bylo jí jíti přes blátivý potok, jenž jednou ulicí

města Jsenaku teče. Jdouc potkala žebračku, jíž prvé přemnoho a velikých dobrodiní byla prokázala. A ta nevděčná žena, nejen že se dobrodějce své nevyhnula, nýbrž strčila jí, že do blátivého potoku upadla. Alžběta nesla tu křivdu pokorně, a vstavši, řekla usmívajíc se: „To mám za to, že jsem jindy zlato a drahé kamení na sobě nosila.“ Pak šla plna oddanosti a nezkalené radosti, by pokálené šaty v blízké vodě očistila a svou trpělivou duši krví Beránka posilnila.

V takové chudobě a v takovém zármutku nenechal jí Bůh bez útěchy. Sám Kristus Ježíš zjevil se jí, a Rodička jeho rozmlouvala s ní. „Chceš-li dcerou mou slouti“, řekla jí, „budu ti matkou a budeš-li poslušnou dcerou a učednicí, odevzdám tě Synu svému.“ Od té doby naplnila se duše Alžbětina nevýslovnou rozkoší. Svět a vše, co ze světa jest, ztratilo pro ni vši vnadu a ona nezádala si nic, než pro Boha a v Bohu žítí. Kristus sám stal se teď chotěm duše její. Rodička Boží, jenž jest potěšením zarmoucených, a matkou milosrdenství, byla jí od té doby učitelkou a těšitelkou ve všech rozpacích a strastech života.

Po nějakém čase dověděli se přátelé její o nedůstatku, kterýž trpí a o křivdách, kterých příbuzní na ni uvalili a ujali se jí. Tchýně *Žofia*

totiž oznámila neštěstí její *Mathildě*, sestře matčině, abatyši v *Kicinkách*, kteráž neteř svou *Alžbětu* i s dětmi přivzti dala do kláštera svého Kicinského nad Mohanem v zemi Francké, načež *Egbert*, kníže-biskup v *Bamberku*, bratr abatyše *Mathildy*, *Hedviky* kněžny *Polské* a *Kedruty*, zemřelé královny *Uherské* povolal kněžnu *Alžbětu* z kláštera Kicinského k sobě se třemi dětmi (dvouletá *Žofia* zůstala navždy v klášteře Kicinském) a vykázal jí za obydlí hrad *Bottensteinský*. Tam *Alžběta* s věrnými družkami svými *Jsentrudou* a *Jitkou* znova počala dnem i nocí sloužiti Bohu. Poněvadž ale ještě mladá byla a sličná velmi, radil jí biskup, aby se vdala; neboť se bál, že po jeho smrti opět nepřátelé ji pronásledovati budou. Téhož času též ovdověl císař *Bedřich II.* a chtěl *Alžbětu* dvaadvacetiletou míti za manželku. Tato však věrně zachovala slib daný choti svému *Ludvíkovi*, že nevdá se podruhé a odpověděla: „Já jsem se zavázala přísahou jak Bohu, tak i manželci svému, dokud ještě živ byl, že se nikdy více vdávati nebudu. Ach, radosti tohoto světa jsou všecky pomíjitelné; jediná má žádost jest, abych byla u Spasitele svého. Co se pak dotýče mých protivníků, doufám pevně v ochranu Boží.“ Mezi tím stalo se, že rytíři, kteříž s landkrabětem Lud-

víkem byli se do svaté země vypravili, po ukončené výpravě, domů se vraceli. I šli opět přes Otrento a jakož se byli zavázali, vyzdvihli pozůstatky zvěčnělého Ludvíka, aby je do Duryнку donesli. I našli kosti jeho nad sněh bělejší a uloživše tyto drahé pozůstatky do stkvostné rakve, vydali se na cestu do vlasti. Před rakví nešen byl veliký stříbrný kříž. Když do Bamberka přišli, dal biskup Alžbětu povolati a uvedl ji k rakvi. Alžběta líbala ostatky zesnulého chotě svého s bolestí velikou, pak ale zotavivši se z bolu svého, řekla: „Děkuji ti, o Pane, žes tak milostivě potěšil mou zkormoucenou a hořem sklíčenou duši. Manžel můj se ti sám za oběť přinesl a také já jsem ti jej obětovala, aby hájil tvé svaté země. I není mi líto té oběti, ač jsem jej milovala z upřímného srdce. Tobě známo jest, o Bože můj, kterak jsem milovala manžela toho a kterak i on tebe miloval. Ty víš, že by mi jeho přítomnost, kdybys mi ji byl popřál, byla tisíckrát milejší nade všecky radosti tohoto světa. Ty víš, že bych byla volila po celý čas života svého v chudobě a v nedostatku s ním živa býti, a ode dveří ku dveřím žebrati, jen abych mohla s ním obcovati, kdyby v tom byla vůle tvá, o Bože můj. Nyní však odevzdávám jej i sebe do tvé svaté vůle a

byťbych jej mohla jediným vlasem hlavy své k životu opět přivést, předce bych toho neučinila, kdyby se to protivilo tvé svaté vůli, o Bože můj!“ Pronesši tato slova, utřela si slzy a ubírala se mlčky z chrámu. Pak se posadivši, dala věrných durynských pánů povolati a vypravovala jim, kterak hanebně z Vartburka byla vyhnána a jakých křivd a bolestí od té doby snášeti musila, prosíc zároveň, aby se sirotků knížete svého ujali.

Rytířové slyšíce takové žaloby, rozhorlili se, a přísahou se zavázali, že ji i dívky její proti každému chrániti budou, kdoby jí ubližoval. Na to žádali biskupa, aby jim Alžbětu svěřil, že jí k právu věrně pomáhati budou. Biskup spoléhaje se na jejich slovo i na dobrou pověst, kterouž po celé zemi měli, vydal jim Alžbětu, načež se hned druhého dne všickni do kláštera Reinhardsbronu vydali, pozůstatky Ludvíkovy s sebou nesouce. Sotva, že se lid o tom dověděl, přicházel se všech stran u velikém počtu, aby milovanému landkraběti poslední čest prokázal. Slavnosti pohřební trvaly po kolik dní. Alžběta rozdala chudému lidu mnoho peněz a velikou útechu v tom nalézala, že se přesvědčila, jak velice lid choté jejího miloval.

Po skončených slavnostech šli rytířové, pamětlivi své přísahy, k oběma bratřím zesnulého landkraběte a obstoupivše je kolem, vytýkali jim ráznými slovy jejich ukrutné a právě nekřesťanské nakládání s Alžbětou a s dětmi jejími. Slova ta dotkla se srdce Jindřichova i vejda v sebe, poznal své bezpráví a slíbil je úplně napravit, Alžbětu pak pokorně odprosil. Dobrá ta paní nepromluvila ani slova, nýbrž objala Jindřicha a plakala. Jindřich nabízel jí vládu země, ona ale odřekla se všeho, toliko žádala o své věno, o nějakou náhradu a o zahájení práv dítek svých, zvláště prvorozeného syna Heřmana. Jindřich smířil se úplně s Alžbětou, postoupil jí k doživotnímu držení město Marburk v Hessích, i se všemi dňchody, jakéž mělo, a slíbil jí mimo to pět set hřiven stříbra. Přišedši Alžběta pomocí Boží a pomocí lidskou opět ke cti, nenechala nikoho bez pomoci, aniž se těm, jenž jí byli ublížili, mstila. Ovšem ale se radovala, že opět chudým a nuzným matkou býti může. V Marburku, kamž se roku 1229, byla odstěhovala, nezůstávala v paláci, nýbrž v dřevěné jakési chýžce as půl míle za městem, v malé dědince jménem *Vehrda*, na břehu potoku *Lahn* a dala sobě zatím vystavěti vedle Minoritského kláštera v Marburku chaloupku skromnou, aby v ní

s dvěma věrnými spoludružkami sloužila výhradně toliko Bohu. Zde pak sloužila Bohu modlitbami, posty a rozličnými skutky kajfcími. Toto soukromné živobytí vyvolila si s povolením svého zpovědníka z té příčiny, aby se Kristu Ježíši, nebeskému choti svému, tím podobnější mohla státi. Též učinila veřejný slib čistoty, chudoby a poslušnosti. Ku kroku tomu připravovala se mnohými modlitbami. Obzvláště žádala mezi tím časem Pána Boha o tři milosti. Předně, by mohla pohrdnouti všemi věcmi vezdejšími; pak aby jí dal tolik zmužilosti, by si nevšímal a pomluv lidských a konečně, aby v ní umenšil nesmírnou lásku, jakouž zahořela k svým dětem. Bůh vyslyšel modlitbu její a dal jí dostatečnou sílu, že pro Boha všecko snášeti a jemu obětovati mohla. Na velký pátek, majíc právě 22 let, vstoupila do kostela, ježž byla Františkánům darovala. S ní šly dívky její, její přítelkyně a řeholníci svatého Františka. U přítomnosti milých těchto osob položila své ruce na obnažený oltář a přísahala, že se odříká své vlastní vůle, svých příbuzných, svých dítek, svých přátel, vši slávy a všech radostí tohoto světa. Mezi mšičí svatou ostříhal jí kněz Burkhart vlasý, oblékl ji šedým rouchem, jakéž Klarisky nosily, a opásal ji provázkem. Její povždy věrná společnice Juta, ne-

chtíc jinak živa býti, než její milovaná paní, přijala zároveň s ní oděv řádu Františkánského a zaslíbila se k ustavičné čistotě.

Po těch věcech oddělili se dívky její od ní. Sedmiletý synáček *Heřman* a starší *Žofie*, zasnoubená mladému knížeti *Brabantskému*, byli dáni na vychování na hrad *Kreuzburský*, mladší *Žofie* zůstala v klášteře *Kicinském* a nejmladší *Kedruta* svěřena byla řeholnicím *Premonstrátkám* v *Altenburku*, nedaleko města *Veclara*. A tak se odloučila Alžběta od veškerého světa, jenž tomu neporozuměl, co konala. Svět nechápal její lásky, kteráž pro Krista vše obětuje, vše trpí, vše snáší. Svět se jí posmíval, říkaje: „Hle v tak mladém věku, kdežto má na sobě toliké povinnosti, volí si život tak neobyčejný, ukládá si tolik zbytečných bolestí, vzdává se péče o dívky a skládá se sebe všecky povinnosti života vezdejšího. Není to zpozdilost?“ Alžběta ale mohla již tenkrát odpověděti: „Žítat jsem, ale ne již já, ale živ jest ve mně Kristus“ (Gallat 2, 20.). „Mně živu býti Kristus jest a umřítí zisk“ (Filip. 1, 21.). Ji to těšilo, že se od světa odloučila a protož vedla život tužší, než kdy před tím. Přebývajíc v chudobné chýžce, vydělávala si, čehož k živnosti potřebí měla, předením, ostatní důchody vesměs náležely chudým a chorým. Oděv

její býval z hrubého sukna, střevočí neměla žádných. Ačkoli častěji churavěla, nepožívala předce nic než té nejsprostší stravy a pokrmy, jež si sama připravovala, bývaly neslané. Roztrhal-li se jí oděv, zpravovala jej pestrými kousky sukna a nestyděla se tak vycházeti u veřejnost'. Odtud se mezi lidem světáckým tím více důmění rozmáhalo, že se s rozumem minula. Tovaryšky a služebnice její nesměly ji jinak pojmenovati než Alžbětou a musily ji tykati. Také si od nich nedala sloužiti, nýbrž sama jim sloužila, prala na ně, myla za ně a vařila pro ně. Jako druhdy byli také nyní chudí a nuzní největší radost její a nejmilejší přátelé. Pro nemocné dala v Marburku nemocnici vystavěti, sama je obstarávala a nejsprostší a nejhnusnější službu jim prokazovala. Avšak nestarala se pouze o tělo, nýbrž obzvláště o duši nemocných měla velkou péči. Kdo do nemocnice přijat byl, musil se nejprvé s Bohem zkroušenou zpovědí smířiti. Mimo to napomínala každého k trpělivosti a zbožnými slovy k Bohu mysl jejich povznášela. Láska její neobmezovala se pouze na nemocnici Marburskou, onať navštěvovala nemocné také po domích, donášela jim potravu a jiné potřeby, obsluhovala je a pomáhala jim, kde a jak mohla. Nanejvýš budili malomocní útrpnost její, jim slou-

žila s největší horlivostí, čistila jich, líbala jejich vředy a rány a takovou lásku jim prokazovala, že zpovědník jí v tom brániti musil, aby se nenakazila, boje se. Uherský král *Ondřej*, dozvědév se od poutníků o chudobě své dcery *Alšběty*, vypravil své vyslance do *Durynk*, aby ji přivezli domů. *Alšběta* však zkázala milému otci, že jest v dobrovolné chudobě své šťastnější, než-li on na trůnu královském. Švagr *Jindřich* poslal jí také slíbených 500 *hriven stříbra* na nábytek. *Alšběta* ale dala svolati nuzné a bídné z celého okolí a rozdala jim veliké peníze ty. I poslední šperky z domu otcovského prodala a tak veliké almužny dávala chudým, že ji mnozí proto kárali a tupili.

Aby *Alšběta* dostoupila na vrchol *dokonalosti*, aby ve všem potlačila vůli svou, nakládal s ní zpovědník její, mistr Konrad, velmi tuze, a o nic tolik neusiloval, než aby mysl její úplně od světa odloučil a jedině na Boha obrátil. Z té příčiny odejímal jí jednu věc po druhé, o níž věděl, že jí těší. Nejprvé odloučil od ní bývalé tovaryšky, kteréž od dětinství při ní byly a ani v nejsmutnějších dobách ji neopustily, pak zakázal jí milosrdné skutky dle libosti konati, nad což jí nebylo nic bolestnějšího a posléz každinký i sebe menší poklések její tělesně trestával, tak že až krvavě

známky na sobě mívala. Ale Alžběta nesla vše s trpělivostí nepřemoženou, vždyť to činila z čisté lásky k nebeskému choti svému, kterýž zjevně od ní také žádal, aby vzala kříž svůj na sebe a následovala jej. Cvičením takovým, jakéž jí mistr Konrád ukládal, odloučila svou mysl od světa tak velice a udusila svou vůli tak mohutně, že nic nebylo na světě mimo Boha, po čem by se mysl její byla táhla. Místo oddaných spoludružek dal jí mistr Konrád za společnice dvě ženské, povahy nestejně a nevlídně, jednu surovou a ohyzdnou, svobodnou, druhou starou, hluchou a bručivou vdovu. Kněžna Alžběta poslušně podrobila se nařízení tomu a konečně ani nepřijímala návštěvy milých dítek svých. Za to ale nadal jí také Bůh mocí nadpřirozenou a drahné množství jest těch, kteříž skrze ni tělesných a duševních chorob a nemocí osvobozeni byli. I praví se, že byla modlitba její u Boha tak mocná, že začkoli prosila, Bůh milostivě jí uděliti ráčil. To zkusil zvláště jeden mladý šlechtic, jménem Bertold. Ten živ jsa prostopášně, navštívil jedenkrátě světici tu a tolik ctnostmi jejími se pohnul, že jí prosil, aby mu kajícínosti vyžádala. „Chcete-li skutečně, abych za Vaše obrácení se modlíla,“ řekla Alžběta, „pojďme do kostela a pomodleme se tam společně!“ Přišedši tam, po-

klekla a mladík podle ní. Ještě nemodlili se dlouho an mladík cítil, že nebeský oheň duši jeho rozpaluje a že i tělo ohněm tím zachváčeno jest. I zdálo se mu, že nesnese tu horoucnost, pročež prosil, aby od modlitby přestala. Jelikož ale Alžběta volání mladíkova nedbala, sklesl takměř potom zalitý k zemi a opět silným hlasem pro Boha prosil, aby již modlení nechala, sice že zhoří. A skutečně bylo tělo jeho tak rozpáleno, že se ho služka jedna, kteráž mu ku pomoci přispěla, sotva pro horko dotknouti mohla. Když se světice modlití přestala, mizela poznenáhla také horkost, avšak oheň lásky Božské, jakýž vroucí modlitba Alžběty v duši jeho roznítla, již v něm více neuhasl a hned na to vstoupil do řádu sv. Františka. Též k novému životu křísila mrtvé a vysvobodila svou matku a jiné duše z *muk očištcových*.

Takto sloužíc Bohu modlitbami, posty a tuhou kázní, bližnímu pak obětovnou láskou, dožrála konečně Alžběta v svatou žeň. Byloť to pátého roka vdovství jejího, an Hospodin jí den zjevil, kteréhož jí na věčnost povolá, aby se stala účastnou království nebeského, jelikož královstvím zemským tolik pohrdala. I zdvojlila ještě horlivost v službě Boží, a všemožně se na poslední cestu připravovala. Čtvrtého dne po řečeném zjevení roznemohla se;

nemoc její trvala čtrnáct dní. Poslední tři dni nikoho více k sobě nepustila, mimo svého zpovědníka a služby své, nechtějíc ve svatém rozjímání vytrhována býti. Když byl poslední večer života jejího přišel, dala se zaopatřiti. Tu otevřeli se jí duševní oči i počala mluvit o tajemstvích Božích důkladně a hluboce. O půl noci vyjasnila se jí tvář zářící nebeskou, že nebylo lze na ni hleděti. Při prvním křopění řekla: „V tuto hodinu porodila Panna Maria Spasitele světa. Mluvmež o Bohu a o Ježíškovi, neboť jest půlnoc, hodina to, ve kteréž se narodil Pán Ježíš, ve kteréž byl položen do jesliček, ve kteréž stvořil novou hvězdu, jižto byl před tím nikdo nespatriil; hodina to, kdež byl přišel vykoupit svět; onť i mně vykoupí. V tuto hodinu vzkřísil mrtvé, a vysvobodil duše uvězněné, onť vysvobodí i mou ubohou duši z tohoto bídného světa.“ Její radost a blaženost vzrůstaly se každou chvíli. Konečně zvolala: „*O Maria, přijdiš mi ku pomoci! . . . Již se blíží okamžení, kdež Bůh svých přátel volá na svatbu . . . Ženich přichází již pro svou nevěstu.*“ Pak doložila šeptem: „*Ticho, ticho!*“ a sklonivši hlavu jako v libém spaní vypustila duši. Byloť to v noci dne 19. listopadu roku 1231., když Alžběta majíc sotva 24. roků svého věku byla dokonala. Přelíbezná vůně naplnila hned

bídnou chatrč, ve kteréž se teď jen pouhé pozůstatky její vezdejší nalézaly a v povětrí bylo slyšeti hlasy nebeské, nevýmluvnou lahodou velebný zpěv svaté církve prozpěvující, ve kterémž se téměř veškerý život zesnulé v Pánu světice uzavíral: „Královstvím světa jsem pohrdla pro lásku Pána mého Ježíše Krista, jehož jsem milovala, v nějž jsem uvěřila a jehož jsem si nade všechno vážila.“

Čtrvrtého dne byla pochována v kapli u nemocnice za pláče všeobecného, jako by každý byl ztratil matku svou.

Jak za živa tak i u hrobu stalo se na přímluvu Bohu milé *Alžběty* mnoho zázraků, kteréž důkladně prozkoumati a přísahou od svědků stvrditi dal papež *Řehoř IX.*, jenž byl i *Františka z Assisi* a *Antonína Padovanského* za svaté prohlásil. Když byl zpovědník *Alžbětín*, apoštolský jednatel, kněz *Konrád*, pro horlivost svou od kacířů usmrcen, ujal se svojí švakrové kníže *Konrád*, který se vzdal prostopášného života, do Říma putoval, kostel a klášter na úmysl *Alžběty* vystavěl a horlivě o to pečoval aby slavně byla za *svatou* vyhlášena ta, kterouž byl spolu s bratrem *Jindřichem* za živa hrubě zarmucoval.

Kajeník kníže *Konrád* vstoupil do řádu *Německých rytířů* roku 1234.

Papež dal znova přísně vyšetřiti svatý život a zázraky na přímluvu *Alžběty* vykonané, a v *Perugii* na hod Boží Svatodušní dne 26. května 1235. slavnostně *prohlásil ji za svatou* Círky katolické. Den úmrtí ustanovil 19. listopad za výroční svátek její.

Dne 1. května r. 1236. arcibiskup Mohučský *Žibřid*, u přítomnosti dvanáctkrát stotisíc lidí ze všelikých národů, mezi nimiž i *Čechové* byli, u přítomnosti všech členů panující rodiny Durynské a císaře *Bedřicha II.*, otevřel hrob sv. *Alžběty*, z něhož proudila se vůně liblezná a v němž tělo její shledalo se *neporušené*.

V nové rakvi přenesli neporušené tělo svaté *Alžběty* císař, knížata a biskupové do chrámu *Německých rytířů*, aby světici každý mohl viděti a a jí se dotýkati.

Při obětování a slavné mši svaté postavil císař *Bedřich II.* zlatou korunu na hlavu sv. *Alžběty*, volaje: „*Ježto jsem ji nemohl korunovati za živa jako svou choť a císařovnu, chci ji aspoň dnes korunovati jako nesmrtelnou královnu království Božího!*“

I ostatní knížata a kněžny obětovali chrámu drahocenné věci.—Úcta ku sv. *Alžbětě* rozmnožila se novým zázrakem, když z nohy její počal prýštiti

se *vonný olej*, jímž napotom zázračně uzdravováno bylo mnoho neduživců.

Ctění a vzývání *svaté Alžběty* rychle rozšířilo se po všech končinách křesťanských, zvláště v *Uhrách*, její rodné vlasti. Tisíce poutníkův přicházely každoročně k posvátnému hrobu v *Marburku*. Ke cti *sv. Alžbětě* stavěly se všude kostely, kláštery a nemocnice. I v *Pruze* a v *Brně* doposud hlásají velikou světicí Boží *panenské kláštery a nemocnice sv. Alžběty*.

Otec *Ondřej II.*, král uherský, dočkal se ještě prohlášení své milé dcery *Alžběty za svatou*. *Žofia*, tchýně její umřela r. 1238. *Švagr*, kajicník *Konrád* blaženě v Pánu zesnul jako *velmistr řádu Německého* v Římě a pochován byl v *Marburku* vedle *svaté Alžběty*.

Její dívky podpisovaly se vždy: „*syn*“ neb „*dcera svaté Alžběty*.“ Nejmladší dcera *Kedruta* jako *abatyše* blahoslaveně skonala v *Altenburku* dne 13. srpna 1297. *Žofia mladší* zemřela jako *abatyše* v *Kicinkách*. Syn *Heřman* umřel na svém rodném zámku v *Kreuzburku* r. 1241. vinou nehodného strýce *Jindřicha* a pochován byl u svého otce *Ludvíka* v *Reinhardtsbrunnu*. *Jindřich* stal se po *Bedřichu II.* císařem a zemřel bez dětí v r. 1248., ač byl třikráte ženat. *Žofia starší*, pro-

vdaná za vévodu Brabantského, *Jindřicha II.*, zemřela r. 1284. a pochována byla v *Marburku*.

Z příbuzenství sv. *Alžběty* máme několik světců a světic. *Svatá Hedvika*, kněžna polská a slezská, u níž naše milá blahoslavená *Anežka Česká*, *Přemyslovna* vychována byla v klášteře Třebnickém, zemřela 15. října 1243. *Bela IV.*, bratr sv. *Alžběty*, král uherský a druhý bratr *Koloman*, král haličský, nábožně žili a skonali. Dcery *Bely IV.* neteře sv. *Alžběty*: *blahoslav. Markéta Uherská*, Dominikánka, zemřela r. 1292; *Kunhuta*, choť *Boleslava Stydlivého*, vévody polského a *Jolanda*, choť *Boleslava*, vévody haličského v Polsku, byly později *Klarisky*. *Jolanda*, sestra sv. *Alžběty*, choť *Jakuba Dobývatele*, krále Arragonského byla bábou sv. *Alžběty Portugalské*, dcery *Petra Arragonského*, kteráž byla vzornou, moudrou, trpělivou manželkou a „*matkou míru a vlasti*.“ Jako vdova vstoupila do řádu sv. *Františka* a zemřela 8. července 1336. Za svatou pak vyhlášena byla papežem *Urbanem VIII.* *Konstancia*, sestra krále *Ondřeje*, byla matkou naší *blahosl. Anežky České*, zemřelé dne 2. března r. 1282. a za blahoslavenou prohlášené *Piém IX.*, roku 1874.

Za naší doby mají *Duryňky* obyvatelstvo nekatolické. Ostatky sv. *Alžběty* z *Marburku* roz-

ptýlily se do všech zemí, čehož vinu na sobě má vnuk její, odpadlík od víry, *Filip*, landkrabě *Hessenský*, jež *Luteráni* nazývají „*Velkodušným*.“ Mimo drahocennou rakev v Marburku zachovali *Luteráni* v zemích svých jedinou památku na sv. *Alžbětu* jménem „*květiny Alžbětiny*“, kteréž jméno dávají květině skromné a pokorné, jejíž název vědecký jest „*cistas helianthemum*“, *cist slunikvětý*.

Slávu sv. *Alžběty* ovšem i v zemích těch posud hlásají „*studnice, cesty, zahrady i chrámy Alžbětiny*“, jichžto zmocnili se *nekatolíci*, kterýmž přejeme, aby na přímluvu zneuctěné světice Boží brzy opět přivedeni byli ku poznání pravdy a spásy do *lůna samospásné Církve katolické*.

Poučení.

Když sv. Alžběta chudým miláčkům svým toužený pokrm nesouc, sestupovala po cestě z hradu Wartburku dolů do údolí a když setkal se s ní neočekávaně zemský hrabě a zhurta otázal se manželky své: „Co to neseš zde v koši?“ mírně a jemně odpověděla zbožná Alžběta: „Růže, pane, chci sobě věnec uvíti.“ Myslíla na věnec, který jí andělé v nebesích pro skutky lásky uvíjeli — a když manžel, v udivení nad odpovědí takovou, neboť nebyl ještě čas růží do košíka pohlédl — tu, ó div růže nejkrásnější, bílé jako sníh a červené jako krév dýchaly k němu vůní.

Pohlédni také i ty přívětivý (á) čtenáři (ko) do zázračného košíka, srdce tvé nechať pohledem na růže naplní se radostí a popatří zbožně a vroucně předně na

bílou růží.

Když ještě sv. František na zemi žil, tu neskonalou radost pociťoval z krásy květin, neboť v ní spatřoval odlesk té, která z kořene Jesse vypučela. A kde více květin pospolu našel, pouštěl se s nimi ve zbožnou rozmluvu.

Tak vybízel osení, vinohrady, lesy, kameny a všechny živly ku lásce boží. Se stejnou touhou a radostí patřili na hvězdnaté nebe, poněvadž v něm jako v zrcadle obraz Stvořitele viděti se domníval. Tak chodil muž boží v boží přírodě a kamkoliv nohou vstoupil, okamžitě stará kletba ze země byla odňatá; zvířata hrála si důvěrně kolem něho, květiny hleděly naň milujícím okem, ano veškery živly zvedaly spánkem spitou hlavu ze svého temného světa snů a zářily udiveny neobyčejným leskem. Ano i trní, které od Adama kletbu Stvořitele hlásá, nemohlo čarovné moci velkého Světce z Assisi odolati. Údy serafínského otce dotekly se keře, vrhajíce se v trny, aby zdolaly pekelné úskoky a hle trní přineslo nejkrásnější růže.

Můžeme se tedy diviti, když podobnou moc na přírodu měla i serafínská dcera serafínského otce, když také pod rukama Alžbětinýma pojednou zázračné růže voní? Bylať přece v Zahrádce sv. Františka sama zázračnou růží růží bílou duryňskou.

Bílá barva jest barvou světla, v jehožto lesku ctnost se třpytí. Proto jest také bílá růže znamením čistoty srdce a krásy ctnosti, jaká uprostřed trní bohatství a štěstí vykvetla a libou vůni vydávala ve sv. Alžbětě.

Z urozeného rodu královského vyšlá, milovaná rodiči, zasnoubená a provdaná za stejně šlechtného jako láskyplného chotě, vysoce ctěná a milována poddanými, ozdobená korunou, měla svěťice všechno, proč svět někoho šťastným nazývá. Štěstí činí lidi velmi snadno hrdými, takže na Boha zapomínají, následkem čehož tolik květin po kratičkém květu uvadá v trní bohatství; bílá růže z Duryнку rozvinula se mezi těmito trny v úplný lesk, poněvadž nikdy nezapomněla na Boha a na sebe. Jest-li ve hře jí štěstí přeje, přeruší hru a praví: „Nyní z lásky k Bohu chci přestati“; musí-li podle mravu dvorního na tanci bráti účastenství, praví po prvním kole: „Jedno dostačí pro svět, ostatní ponechávám Kristu ke cti“; a když s korunou na hlavě do kostela šla, sejmula ji se slovy dolů: „Budiž ode mne vzdáleno, abych zde zlatou korunou se zdébila, kde Spasitel můj korunu trnovou nosil.“ Růže jak krásně kveteš; jak rozvíjíš se mezi trním štěstí v úplnou jasnost, abys touto jasností a vůní radostí naplnila lidi a anděly, sama jsouc andělem

řa zemi! Opravdu čistá a bez úhony jako anděl boží klečí bílá růže durynská na modlitbách celé hodiny a půl noci před Bohem, serafínským plamenem lásky zanícená. Jako anděl věrný, věrně stojí při svém manželu, jsouc ve štěstí nejkrásnější korunou radostí jeho, v trápení a bolestech horlivým balsamem jeho ranám. Anděli rovna vstupuje Alžběta do chatrče chudasů, kterých denně 900 hostí a kteří plesajíce, když z Wartbugu sestupuje, volají: „Nyní sestupuje dolů matka naše, pomocnice, naše útěcha.“

Opravdu, tak mile ještě žádná růže nekvetla a žádná tak nevoněla, jako sv. Alžběta, bílá růže durinská.

Nuže, milý(á) čtenáři(ko), líbí se ti tato „*bílá růže*“, která tak krásně v zahrádce sv. Františka kvetla? Když ano, nuže vezmi si ji čerstvou z košíka zázračného a v srdce své odhodlaně ji vštíp. Budiž také v zahrádce sv. Františka takovou bílou růžičkou. Nedej v trní štěstí, radostí a mladického veselí bílé růži zaniknouti. Hleď, nenadarmo napomíná sv. František své dívky, aby před klamnou radostí světa prchaly, radovánkám z cesty ustupovaly. Neboť kde duchové pekelní provádějí svou hudbu, tam andělé boží lkají písně žalné. Rozkoše světa spalují růže bílé. A bílé chce mítí růže sv.

František proto jim vystavuje za vzor čistoty beránka nevinného.

Jsi-li ale v zahrádce sv. Františka bílou růží, jejíž bezeskrvný lesk a bezúhonná krása anděla tvého radostí naplňuje, tedy také nepřestávej sladkou vůni vydávati skutky lásky. Skutky milosrdenství, činy lásky žádá sv. František na dítkách svých.

Když hladové nekrmí, žíznivé nenapájají, nemocné nenavštěvují a utiskované nepotěšují, tu je za své dítky neuzná.

Víš-li, kteří jsou pravými dětmi serafínského otce, kteří jako sv. Alžběta růžemi bílými v zahradě jeho kvetou a vůni vydávají? Hle, jest krásný den sluneční. Z vsázky osamělé na zeleném kopečku ležící mariánské kaple volá zvonek zbožné na sv. růženec pro duše v očištění; dole na silnici ale to zní a bouří a vyzývá k tanci a rozpustilé veselosti. Lehkokrevná mládež jde za hudbou; mnohé dívky nemohou lákání odolati přes matčiny prosby. A když ti tu v sále tančí okolo zlatého telete a bůžkům svých vášní, tak zcela všechno, čas, svědomí, drahý čas a také nevinnost v oběť přinášejí, kráčí dcera serafínského otce vedle taneční síně dále, převážena úsměšky a útěpačnými slovy, vystupuje ke kapličce a ve spolku se zbož-

nými bratry a sestrami Světce z Assisi víje nebes královně věnec a sesylá osvěžující rosou modlitby dolů do plamenů, v nichž duše trpí. Jak jest jí při tom milo a radostno v srdci. Však ze své radosti musí také jiným dáti díl; ušetřený peníz, který družky její věnují na marnivou parádu, padá v ruce mrzáka, jenž s chromými údy před kaplí leží a který nyní hlad ukojiti může. Jak děkuje Pánu Bohu, že má ještě zdravé nohy, že ještě spěchati může do chudé chatrče pohorské, kde opuštěná nemocná na bolestném lůžku naříká. Nemocné toužebnou útěchu podati, jí z nábožné knihy předčítati, tvrdé lůžko pohodlněji uspořádati a nový obvazek na rány podati, to jest její nedělní radostí. S touto radostí v duši čisté pospíchá vesele domů jako ptáče, mezi tím co nafintěná holka, bledá zárlivostí a s olověnou tíží svědomí zlého opouští taneční síň a dlouho usnouti nemůže na lůžku, kde dávno již ve sladkém spánku leží ona šťastná, kterou sv. František jako bílou růži v zahrádce své kvetoucí vidí. Proto, dítko sv. Otce, ponechej světu všechnu marnost a buď také ty Alžbětou, majje v ruce almužnu pro chudé, a duši plnou zbožné modlitby!

Červená růže.

Pověst vypravuje, že u dřeva kříže stála sněhobílá růžička, která smutně hlavinku klonila, poněvadž lítost ji pojala nad Stvořitelem a Pánem na kříži visícím. Tu skanula kapka krve s kříže na bílou růžičku a zbarvila ji nachem. Od té doby jsou na zemi růže též červené.

Taková krvavá kapka z kříže Páně měla padnouti také na bílou růži durinskou, aby ji purpurem zbarvila jako růžičku pod křížem.

Po slunném dni, na němž bílá růže tak krásně a mile kvetla, následovala temná, tmavá noc. Milující choť ztratila milovaného manžela. Ztratila zemi i korunu. Jako žebráčka musila ze zámku odejti a třesouc se zimou a mrazem na cizé dvěře klepati, aby si vyprosila bídný nocleh, ale marně. Nadávky a spílání hučely proti nebohé paní, která kdysi tolik dobrého vykonala a která nyní v zemi, kterou druhdy vládla, jako nádennice z práce rukou svých žiti musila. Tak hrozně zavířil ledově mrazivý vítr utrpení a pronásledování nad nebohou bílou růží durinskou. Zničil ale snad ledový dech pronásledování něžnou růži, spálila ji snad palčivá bída? O nikoliv! — Kapka krve, s kříže Ježíšova spadlá, bílou růži jen do krvava zbarvila. Právě v ouzkosti a bídě kvetla růžička červená ještě nádherněji a krásněji.

V jedné ulici města Eisenachu jest potok dosti hluboký a nečistý, přes nějž nevedl žádný most a který jenom po kamenech do vody položených bylo možno překročiti. Když sv. Alžběta právě přes potok přejíti chtěla, potkala starou žebračku, která od Alžběty často almužnu obdržela, ano v nemoci od zemské hraběnky byla ošetřována. Nevděčná však za všechna dobrodiní, stoupila žebračka schválně na kameny, šla na proti světici, strčila paní zármutkem a hladem zmořenou do bahnivého potoka a křičela: „Tady ležíš právem; nenapyšnila jsi se s dostatek jako hraběnka, když jsi jí byla? Nuže nyní lež zde v blátě, já ti nepomohu.“ A sv. Alžběta? — Dala se snad takovým neslýchaným pohaněním svěsti k okamžitému hněvu? Nikoliv. Snad jí ale černý nevděk slzy z očí vyloudil? Také ne. Nuže, tedy to snášela, ale v němé bolesti a zármutku? Ani to ne. Promočená a zcela pokálená zdvihla se dcera serafínského otce a pravila s tváří andělskou: „Dobře se mi stává za to, že jsem kdysi zlato a drahokamy nosila.“

A když večer třesouc se mrazem a zimou v Eisenachu ode dvéří ku dveřím chodila nejslechetnější a nejsvětější kněžna, jaká kdy žila a nena-lezla přístřeší, dovedla se k bídnému hostinci před město a slzce prosila za vpuštění. Hostinský,

kteřý nešťastnou paní nemohl odmítnouti, poněvadž jeho dům byl noclehárnou cizinců a chudasů, dovolil zemské hraběnce vstoupiti, šel s ní k blízkému chlévu, vyhnal odtud vepře a vykázal jí stáj ten ku přenocování. Zde seděla v studené noci zimní, v nejhlubší chudobě, po dni bezměrného pohanění a nepochopitelného opovržení, sv. Alžběta v opuštěném stáji — nejnešťastnější paní v celé zemi durynské a přece — div a ustrň se nad touto podivnou růží! — Z kláštera Františkánského, kteřý sv. Alžběta založila, zvoní zvonek ku nočním hodinkám a Alžběta vstává, jde do kostela a prosí Menší bratry, aby zazpívali *Te deum* na poděkování za všecka soužení, jimiž ji Bůh navštívil. A zbožní bratři splňují prosbu její; začnou zpívati a sv. Alžběta nadšeně zpívá s nimi. Plesání „*Tě Boha chválíme, tebe pána vyznáváme,*“ proráží tichou nocí.

Zbožný (á) čtenáři (ko)! Jest to zajisté něco krásného, když celá příroda, od červíčka počínajíc až ku hvězdám, věčným světlům na obloze hořícím, chvalo zpěv Hospodinu prozpěvuje a když velebení Všemohoucího hlasitě ozývá se na horách, bariách, v lese i na nivách. Jest to zajisté něco vznešeného, když varhany při slavných bohoslužbách mocně hučí, svíce jasně planou a veškeren lid křesťanský ve sv. zbožnosti zpívá chvalo zpěv

boží. Zajisté též musí býti úchvatné, když na hoře nad hvězdami v nekonečných prostorách nebes miliardy blažených duchů Věčnému třikrát „svatý“ prozpěvují. Nejkrásnější, nejdojemnější, nejveleb-
nější však ale jest přece jen onen chvalozpěv, který k Nejvyššímu středu trpkého moře utrpení a bolesti se vznáší a tento právě chvalozpěv svému Pánu Bohu zpívala sv. Alžběta. Ó řekni mi čtenáři (ko) milý (á), jaké růži dáš přednost bílé nebo červené? a co více obdivuješ, bílé růže nebeské světlo či červené růže záračný plamen? Já to nevím. Ale prosím tě sáhni do podivného košika sv. Alžběty, vezmi si červenou růži a zasad ji v srdce své. Neboť hle, kříž a utrpení tebe také neušetří, chceš-li do nebe se dostat. Sv. Alžběta chtěla nebe dosíci, nevypověditelné pohanění a potupu, pronásledování a útrapy netoliko trpělivě snášela, nýbrž radostně plesala a zpívala pod nejtěžším křížem, proto zastyděl se nad svým obličejem zasmušilým, nad žilou naběhlou zlostí, nad ženským kvílením a nařkáním, když milý Bůh jen malinký kříž na bedra ti klade, když padne na tebe slovo špičaté, ani snad zle nemyšlené, když malé pronásledování tě rmoutí, malá bolest sužuje. Chceš po samých růžích k nebesům putovati, k nimž sv. Alžběta jen přes trny se dostala? Ne, tak nečiní

dítky serafínského otce, který v nadšení jednou pravil: „Tak velké jest dobro, po němž toužím, a že všechny útrapy za rozkoš pokládám.“

Před krátkým časem žila ještě na Moravě žena, prostá sedlka, na niž také kapka krve s kříže Páně padla. Plných 30 let trpěla hostcem, ležela, zrovna přibitá na svůj kříž, často mnoho hodin na jednom místě — a přece se zdálo, že spala na růžích, — tak veselou se chovala. Nebručela, ani jednou si nestěžovala — jen když bolesti příliš krutě dotíraly a údy jako v ohni pálily — vynutily jí slzy z očí a tichounko znělo to ze rtů bolestí se třesoucích: „Ach Ježíši můj! Nuže, s Pánem Bohem!“ A když jednou jistý kněz, její příbuzný, syn sv. Františka ji navštívil a slíbil, že před milostným oltářem Panny Marie bolestné se za ni položí, pravila nemocná: Nemodlete se, abych ozdravěla a také ne, aby smrt mne osvobodila, nýbrž jen, aby mne Pán Bůh a matka jeho neopouštěli. —

A pořád ještě kvetou čarokrásné červené růže v zahrádce sv. Františka.

Znal jsem jednoho slepce, syna sv. Františka, který nikdy neviděl lesk slunce, nádheru hvězd, zeleň lesa. U něho byla ustavičná tma. A přece na otázku „jak se ti vede?“ odpověděl s úsměvem:

„Dobře, pane! Nemám žádných bolestí. Milý Pán Bůh nedá mi hlad a žízeň trpěti. A když také zde na zemi nic nevidím, přece doufám, že jednou v nebesích za to věci mnohem krásnější spatřím.

Hleď laskavý (á) čtenáři (ko), to jsou červené růže, které pod trním utrpení v zahrádce svat. Františka kvetou. Buď také i ty takovou růží a následuj sv. Alžbětu.

Zlatá růže.

Jeden učitel vypravoval mi o svém otci, jak jednou v předvečer svátků sv. apoštolů Šimona a Judy velmi zbožně a zamyšlen naslouchal slavnostnímu vyzvánění, načež se slzami v očích pravil svému synu: „Na druhý rok už více nebudu slyšeti zvonění.“ To pamatoval sobě syn a když přišel předvečer sv. apoštolů Šimona a Judy, čítal už hodiny, až slavnostní vyzvánění začne, aby milovanému otci připomenul, co minulý rok byl řekl a co šťastnou náhodou dosud se nevyplnilo. Najednou však, několik minut před toužebně očekávaným vyzváněním, ranila zbožného otce mrtvice, neslyšel již více zvonění; předtucha došla splnění.

A takové tušení blízké se smrti měla také sv. Alžběta. „Opět se pozdravíte, já ale v krátkém čase zajdu,“ pravila jednoho dne k těžce nemoc-

nému mistru Konrádovi. A když brzy na to v horečce ležela a s obličejem ke zdi obráceným spáti se zdála, slyšela opatrovnice její velmi krásný zpěv. Když nemocná za nějakou hodinu se vzpamatovala pravila k ní: „Jak pak jste přece tak krásně zpívala?“ Načež světice odpověděla: „Mezi mnou a zdí byl pták a tak dlouho mně milounko předzpěvoval, tak že mne vábil, s ním zpívati; ve zpěvu tom zjevil mi ptáček že ve třech dnech zemru. Proto chci samotna býti s Bohem a rozjímati o svém skonání a o vyšetřování při přísném soudu a o mém všemohoucím soudci.“ Potom začala rozjímati, oplakávala své hříchy a lkala z hloubi srdce k Bohu o milosrdenství! Hle, tak jednají Svatí --- a synové světa, ano i mnozí, kteří nebyli právě špatnými křesťany, umírají, nižby na smrt a na budoucí soud pomyslili! Jsou tak krutě milosrdní a tak nerozumně soucitní, že takovému ubohému umírajícímu neodvažují se ani říci, jak to s ním stojí a že čas jest, aby se vážně připravil a přece tak často bývá toho zapotřebí, nebo věř mi, laskavý (á) čtenáři (ko) při pohledu na blízkého soudce hledíme na celý život svůj zcela jinak a proto sv. svátosti přijímáme se zcela jinou vroucností a užitkem. Ony jediné skýtají útěchu pravou v hodině smrti.

Sotva že tedy sv. Alžběta svátostmi umírajících byla zaopatřena, zmizela všechna bázeň její před soudcem, před nímž třesou se i svatí. Bylo jí jako skřivánku, který ještě jednou, když stín noci po nivách se rozprostírá vyletí k výšinám a poslední pozdravení večerní zatřilkuje; — neboť najednou slyšeli okolostojící nad míru krásný zpěv ze rtů umírající zníti, tichounko a mírně, jako když zvony z velké, velké dálky znějí. Udivení naslouchají kolem stojící podivnému zpěvu, mezi tím umírající praví: „Neslyšíte zpěv andělů, budu s nimi zpívat, jak mohu.“ A ačkoli rty nepohybovala, přece se zdálo, že zpívá radostnou hymnu, v níž dobré skutky srovnává s bílými růžemi, ctnosti v neštěstí s červenými. Ano, Alžběto. máš pravdu. Když nyní hodina smrti přichází, proměňují se růže tvé v ryze zlato, které k soudci svému přinéstí můžeš, který se nyní přibližuje, aby s tebou se srovnal a jako zlatou růží do své koruny zasadil tu, která jako čarokrásná, běločervená růžička v zahrádce sv. Františka kvetla.

Právě byla půlnoc, tu začal se obličej umírající stkvíti, který oči přítomných zaslepil. „Jest půlnoc“, šeptala světice, „kdy mňj Ježíš se narodil a v jesličkách odpočíval a svou všemocností novou hvězdu stvořil, nikdy před tím nevidanou. Nyní

chce mne také vysvoboditi z šalebného světa.“ Mluvila ještě více a najednou zvolala: „*Maria přispěj mi, již čas jest, ženich stojí přede dveřmi. přichází pro nevěstu.*“ Načež sklonivši hlavu zesnula. —

Zemřela? Ó nikoliv Svatí andělé utrhli jenom běločervenou růži durynskou, aby ji v nebesa jako zlatou, nikdy nevadnoucí růži zasadili.

Listy ale předivné růže zanechali zemi, totiž její sv. tělo. Minorité přenesli sv. ostatky první ženy německé, která se do 3. řádu zapsati dala, do kaple serafínského otce od ní zbudované a zde je vystavili. Zbožní valili se v nevidaném množství, trhali z velké úcty šaty její, ustříhovali vlasy její, ano i malé částičky z těla, jen aby relikvie velké světice měli. Poněvadž mrtvola nejenom jako růže zaváněla, nýbrž i zázračný olej k uzdravení nemocných vydávala, vystoupila ještě více úcta její. A když papež velkou paní za svatou prohlásil, tu nejen lidé z Německa, Čech, Francie a Uherska sem spěchali, nýbrž i množství hrabat, knížat a vévodů, biskupů, arcibiskupů, ano i císař Bedřich II. přišel, nesl ve slavném processí tělo její do dómu v Marburku a na hlavu její položil zlatou korunu.

Brzy klenul se nádherný chrám nad zlatou růží a v kostele Marburgském ještě dosaváde stojí zlatá rakev. Ale, žel! Kostel náleží protestantům — rakev prázdná a kam se ostatky poděly, nikdo neví. Zdá se, že jen několik málo osob jest tak šťastno míti nějaké ostatky. Mezi těmi šťastnými jsou i dcery sv. Františka v Augsburgu.

Podle starých dokladů obdržel klášter Maria Stein za představené Anny Krelliny, od dp. P. Matěje Widmanna, dvorního kaplana jeho eminencí neporušený celý prst sv. Alžběty, který do zlaté rakvičky a do truhličky z ebenového dříví a stříbra zasazen a od duchovních i světských uctíván, mnoha zlatými prsteny ozdoben a obdarován byl. Drahá relikvie, dnes v drahocenné ostensorium zasazená, dává se v oktávě svátku sv. Alžběty každoročně líhati. Prst takové matky — jak tajemný, vážný pokyn dává! A tento prst ve zlato zasazený, jako růže vonící prst jest částí ruky, která tisíce dobrodiní učinila, jest údem těla sv., které ve štěstí i neštěstí jako chrám ducha svat. bez poskvrny se zachovalo. Když tedy jednou trouba soudného dne sv. tělo Alžbětino z nepoznaného hrobu povolá, tehdy spojí se prst se vzkříšeným tělem a proměněné tělo, s duší spojené, bude zářiti slavněji nežli zlatá růže; prst ten ale,

budiž ti čtenáři (ko) laskavý (á), vážným ukazovatelem, nebo hled, tělo tvé také bude za krátko nebo dlouho v hrobě ležeti, a když bouře, vítr a déšť jméno tvé na náhrobku vyhladí, nebudou také o tobě věděti, kde odpočíváš, jenom červi znáti budou bydliště tvé. Nyní tedy pochopíš, proč sv. František na svých dítkách chce, aby tělo své, pokrm červů a popel, tak nerozumně nekrášlily a nezdobily, nýbrž prostě a křesťansky šatily; pročež je napomíná, aby o ně nad míru nepečovaly, nýbrž posty a bděním je na uzdě držely.

Sv. František nazývá třetí řád životem kříže, pokání a odříkání, řádem kajícnosti. A kajícnost jest, které naše změkčilá, rozkošnická doba nejvíce potřebuje a třetí řád činí vlastně časovým. Však ještě jedno, zbožný (á) čtenáři (ko)! Červeně a bíle mohou růže jenom v zahrádce sv. Františka kvěsti, když obklíčeny jsou trním sebezapírání a kajícnosti; neboť jen duše kajícné udržují se beze skvrny v dobách štěstí a dovedou tíhu neštěstí odhodlaně a s láskou snášeti. A nyní již laskavý (á) čtenáři (ko) následuj sv. Alžbětu!

Pobožnosti.

Modlitby ranní.

Aby se den náležitě dobře a záslužně ztrávil, třeba jest aby se s Pánem Bohem započal: pročež jakmile se probudíš ihned obrať mysl svou na Pána Boha a rei :

„*Ó Pane Bože, z lásky k Tobě!*“ a pak poznamenaj se sv. křížem a přidej :

„*Ve jménu Boha † Otce i † Syna i † Ducha svatého. Amen*“, a rychle vstávaje dolož: „*Ve jménu ukřížovaného Pána Ježíše Krista vstávám, jenž mne předrahou Krví Svou vykoupil. Tentýž rač mne požehnati a dnes a vždycky na těle i na duši ode všeho zlého ochraňovati, ostříhati, opatrovati a k životu věčnému přiváděti. Amen.*“

(100 d. odp. kdykoli toho říkáš a zároveň svíceňou vodou se pokropíš. Pius IX. 23. března.) Nyní padni na kolena a rei :

Bože, Otče nejlaskavější! v nejhlubší pokoře padám na kolena svá před Tebou zde mi přítomným a Tobě se všemi anděly a Svatými se kláním, Tebe chválím a velebím a Tobě z celého srdce svého děkuji, že jsi minulé noci ráčil být strážcem a milostivým ochrancem mým. Vzdávám Ti, Hospodine! nejvřelejší díky, že jsi mně počátku tohoto dne se dožítí dal a že v hříších nezemřev, zachován jsem od Tebe, abych se polepšiti, Tobě věrněji sloužiti, Tebe vroucněji milovati a Tebe více chváliti a velebiti mohl. Amen.

Lítost a předsevzetí. O Pane, Bože můj, jest mi srdečně líto, že jsem Tebe, mé nejvyšší dobré, kdy urazil. Pevně před sebe si беру, všech a každého hříchu a všeliké příležitosti k hříchu se varovati, zvláště pak onoho hříchu a té příležitosti (jmenujte jich a neopomíňte nikdy toto zvláštní předsevzetí oproti hlavní své chybě -- zvyku -- upřímně učiniti.) Věčný Bože! nyní napřed již ohlašuji, že všecka jakákoli pokušení, všelikou netrpělivost, malomyslnost, nespokojenost a veškeré zlé myšlenky, jež by se o mne mezi dnem měly pokoušeti a mne znepokojevati, zavrhuji a je od sebe zapuzuji a odmítám; s milostí Tvou chci jim silně odpírati a již nyní před svatou tvářící Tvou

osvědčuji, že iich od srdce nenávidím a nikdy nechci v ně svoliti, aniž v nich zalíbení míti. Amen.

Dobrý úmysl. Tobě, Hospodine, obětuji všechny práce své, bídy a úzkosti; všechno, cokoli dnes dobrého mysliti, mluviti, činiti neb trpěti budu. Cítím však, že sám sebou ničeho nemohu, ale spolehaje se na neskončené zásluhy Krista Ježíše, obětuji to všechno Tobě, Otče nebeský, ve spojení Jeho přehořkého umučení. Nechciť ničeho činiti, leč co by napomáhalo ke cti a chvále Tvé Božské Velebnosti, a radostí bylo Tvým svatým Vyvoleným, zvláště pak neposkvrněné Panně Marii, sv. Josefu, sv. Oci Františku a sv. Patronu mému. Podle nevystihlé lásky Své račiž, ó Bože, tuto dobrou vůli mou milostivě přijmouti na poděkování za všechna dobrodiní mně i všemu stvoření prokázaná! Přijmiž ji na zadostiučinění za všechny hříchy mé a celého světa i na vyprošení všech potřebných milostí.

Požehnej, Hospodine, tuto vůli mou milostivě, abych sám mohl šťastné hodinky smrti dojíti a platně i přispěti k obrácení a spasení všech hříšníků a nevěřících, k potěšení a k pomoci všech živých i mrtvých, i všech v očistci pozůstávajících. S tímž úmyslem žádám býti účasten přehořného

ovoce a užitku všech mší svatých, kteréž se dnešního dne konají po širém světě a i zároveň úpěnlivě prosím a žádám, získati dnes všeliké milosti, všechny plnomocné i neplnomocné odpustky, které nám Církev sv. pro zásluhy Krista Pána uděluje a tyto všechny, pokud mohu, i dušičkám v očistci přivlastňuji. Přijmiž, dobrotivý Bože! ode mne tento upřímný úmysl můj a dejž mi milostivě, abych podle něho Tobě též věrně sloužil a jednou v nebi se všemi Vyvolenými Tvými Tebe chválil a velebil věčně. Amen.

Prosbu. Ráčiž, ó nejlaskavější nebeský Otče! dnešního dne pod Božskou ochranu Svou mne i mé přináležející přijmouti, našim pracím a podnikáním žehnati a všelikou škodu a pohromu od nás milostivě vzdáliti. Pakli bys však v nevyzpytatelné moudrosti Své za dobré uznal, nějakým křížkem nás navštívití, buď vůle Tvá! Uděl nám toliko milost trpělivosti a důvěry v Tebe. Ráčiž nám sv. Ducha Svého seslati, jenž by ke všemu dobrému nás osvěcoval, v boji proti pokušením posiloval, v neštěstí potěšoval a oheň Božské lásky Tvé v srdcích našich rozněcoval. Amen.

Ó Maria! po Pánu Bohu největší naděje duše mé; v onu péči a věrnost, s jakou Tvůj nejmilejší

Syn, Ježíš Kristus, Tebe svému milému učenníku Janovi poroučel, poroučím Tobě dnes i vzdycky tělo i duši svou a všecko, což do mne a ve mně jest a prosím Tě, zachovej mne ode všeho zlého, zvláště ale od hříchu; budiž mi ve všech těžkostech a protivenstvích života milostivou spomocnicí, v hodinu smrti mé sladkou útěchou a laskavou přímluvkyní u Svého Božského Syna, Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

O mileny otče můj, sv. Františku! pro znamení Tvých pěti ran Tě prosím, abys mně pomáhal ovládati pět smyslů mých po vůli a zalíbení Boha všemohoucího. Nauč mne oné řádové kázni, již jsi se sám podroboval. Vyžádej mi u Pána Boha pravou lítost nad hříchy mými, víru, naději, lásku, trpělivost, čistotu těla a duše, svatou obezřetnost v slovech a skutcích a ve všem tom pravou vytrvalost, abych hoden byl přijíti po skončené dráze života k Tobě, jenž v odměnu za své namáhání a práce raduješ se nyní na místě, kde není ani bolesti ani zármutku, nýbrž kde panuje věčná radost, již aby Ježíš Kristus, Syn Marie Panny, na mocnou přímluvu Tvou, ó sv. Otče, také mně uděliti ráčil, pokorně prosím. Amen.

Ó slavní Světcové a Svěťice Boží, zvláště ze tří řádů serafínských, orodujte za mne u Pána

Boha, abych příkladu vašeho věrně následoval, a jednou v nebesích blaženosti vaší účastným se stal. Amen.

Otče náš. — Zdrávas Maria. — Věřím v Boha. — Desatero Božích přikázání. — Zdrávas Královno. — Anděle Boží, strážce můj.

Nyní se pokrop svěcenou vodou a rci následující:

Ranní požehnání.

Otče nebeský! znamenaje čelo své znamením sv. † kříže, veškerá myšlení svá dnes Ti odevzdávám. Obdař mne živou vírou — Božský Spasiteli můj, Ježíši Kriste! znamenaje ústa svá znamením sv. † kříže, jazyk svůj a veškeré řeči své dnes Ti odevzdávám. Obdař mne pevnou a radostnou nadějí. — Bože, Duše Svatý! znamenaje srdce své znamením sv. † kříže, veškeré žádosti a náklonnosti své, veškerá přání svá dnes Ti odevzdávám. Obdař mne svou Božskou láskou. Amen.

Ježíši, Tobě jsem živ! — Ježíši Tobě umírám! — Ježíši, Tvůj jsem živ i mrtev! Amen.

Ve jménu Tvém, ó trojjediný Bože, se nyní k práci ubírám; chci z lásky k Tobě a ke cti a chvále Tvé všechno konati a Tvou neviditelnou přítomnost stále na mysli zachovati. Ve jménu Boha † Otce, i † Syna i † Ducha sv. Amen.

Modlitby večerní.

Nedostačuje, abys den s Pánem Bohem začal, musíš jej i s Pánem Bohem skončiti. — Spánek jest obrazem smrti. — Ó jak přemnozí v noci náhle zemřeli a u věčnou záhubu vešli! — Leží-li tedy tobě šťastná hodinka smrti a polepšení života na srdci, nedej se nížádnou ospalostí a unaveností od večerní modlitby zdržeti. — Nejlepší večerní modlitbou jest zpytování svědomí, a toho nikdy neopomeň, byť se stalo, cokoli chtělo. Věř pevně, že Pán Bůh ti jest přítomen a tě vidí a slyší, a že nevíš dne ani hodiny. —

Ve jménu Boha † Otce i † Syna i † Ducha Svatého. Amen.

Nejsvětější, nerozdílná Trojice Boží! Tebe jediného svrchovaného Boha chválím, ctím a velebím, vroucí díky Tobě vzdávaje za všechny dary a milosti, které jsi mi tento den laskavě uštědřiti ráčil: za zdraví těla i duše, za ochranu všeho nebezpečství, za potravu. — Než ale, Hospodine! znám předobře, že ani nejsem schopen Tebe náležitě chváliti a Ti děkovati, a protož že vřele toužím Tebe dokonaleji chváliti a Ti děkovati, než mohu a umím, obětuji Tobě všecku čest a chválu, která Tobě ode všeho stvoření zde i na nebi se dala a děje a kterou Tobě, Otče nebeský, jednorozený Syn Tvůj a panenská Rodička Jeho, sv. Otec František a všickni Andělé a Vyvolení Tvoji vzdávají a vzdávati budou na věky. Amen.

O můj Bože! pevně věřím vše, co jsi zjevil a co skrze Církev Svou sv. k věření jsi předložil, poněvadž ty sám, neomylná pravda, jsi to zjevil. Ó můj Bože! doufám skrze zásluhy Ježíše Krista od Tebe odpuštění hříchů svých, milost Tvou a život věčný dosáhnouti, poněvadž Ty, všemohoucí, milosrdný a věrný Bože, Sám jsi to přislíbil! — Ó můj Bože! miluji Tě z celého srdce svého a nade všecko, protože jsi můj nejlepší Otec a nejvyšší a lásky nejhodnější dobro! Z lásky k Tobě miluji i bližního svého, přátele i nepřátele, jako sebe samého, Amen.“ (Po každé odp. 7 let a 7 kvadragen. Benedikt XIV. 1756.)

Ach, neskončeně dobrotivý a lásky nejhodnější Bože, Tys ke mně samá láska — a já — ach! — samá nevděčnost. — Ó kéž bych sám sebe poznal a dokavád času mi popříváš, pokání činil, abych věčně zahanben nebyl. — Ó Pane! otevři oči duše mé a osvět' mysl mou Božským světlem Svým, abych se upamatoval a poznal všecky nepravosti své, kterými jsem Tebe rozhněval a vzbud zároveň vůli mou, abych je skroušeným srdcem oželiti, a prodluž života, abych se z nich náležitě vyznati a káti mohl. — O Bože, propůjč mi světlo, abych dokonale poznal, jak jsem se dnes proti Tobě provinil.

(Tu zpytuj svědomí své: Jak jsi se dnes choval při té a oné příležitosti — v obcování s bližním — v nebezpečnosti — v pokušení — v myšlénkách — v řečích — v skutcích — v opuštění dobrého — v cizích hříších. — Pak zpytuj, jak si vyplnil z rána učiněná předsevzetí a klesl-li jsi, přemýšlej, co bylo příčinou pádu tvého, a jak bys mohl se budoucně před pádem ostříhati.)

Ach, žalostně vyznávám, věčný Bože! že jsem Tebe, své nejlepší dobro, dnes opět myšlením, řečí a skutky urazil. — Ach, želim z celého srdce všech hříchů svých. — Ach, ráčiž se nade mnou, Otče milosrdný! smilovati a nenakládej se mnou dle provinění mého, ale dle své neskonalé milosti pro přehořké umučení a smrt jednorozeného Syna Svého, kteréž Ti na dostiučinění za hříchy své obětuji. Rač jeho nevinný svatý život přijmouti za mou nepravost, jeho vroucí a horlivou modlitbu za mou nedbalost, jeho bdění za mou ospalost. — Pro nesmírné zásluby Pána našeho Ježíše Krista smiluj se nade mnou!

Pod všemocnou ochranu Tvou, Otče nebeský, utíkáám se nyní, když se den nachýlil a noc se přiblížila. Ráčiž nade mnou a nad námi všemi držeti otcovskou ruku Svou, když potřebného odpočinku užívati budeme a zahrnutí všeliké zlé pokušení od nás. Tvoji svatí Andělé Strážní bdětež nad námi,

ať se nám žádný přístřach noční nepřiblíží; ať neusneme smrtí věčnou, nýbrž ať svatého světla Tvého ve zdraví dočkáme. — Dejž ať v pokoji svatém usnouce odpočineme! — Ráčiž se též smilovati, Otče slitovniče, nade všemi, které Božská prozřetelnost Tvá se mnou spojití ráčila: nad přátely a příbuznými, dobrodinci i nepřátely mými: smiluj se nade všemi bídými a nuznými, zarmoucenými, nemocnými, umírajícími. — Svatý Bože! Svatý Silný! Svatý a nesmrtelný! Smiluj se nad námi!

I Vás pokorně vzývám: nejsvětější Rodičko Boží, Panno Maria, sv. Josefe, sv. Otče Františku, svatý Antoníne, svatí Andělé Strážní, všickni Svatí a Světice Boží, zvláště pak ze všech tří serafínských řádů! račtež mi svojí přímluvou vyprositi, čeho slabost má dosáhnouti nemůže. Všickni Svatí, orodujte za mne, nyní i v hodinu smrti mé. — Duše všech věrných zemřelých skrze milosrdenství Boží nechť odpočívají ve svatém pokoji. Amen.

V nejsvětější Srdce Marie Panny a v předrahé rány Krista Pána a do pěti ran sv. Otce Františka poroučím se nyní i vždycky. Amen. — Ježíši! Tobě živ jsem. — Ježíši! Tobě umírám! — Ježíši! Tvůj jsem živ i mrtev. Amen.

Otče náš. — Zdrávas Maria. — Věřím v Boha atd.

(Než se na lože položíš, pokrop se opět svěcenou vodou a rci:)

Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista ukřížovaného se na odpočínutí kladu: On mne rač sám požehnati, ostříhati a k životu věčnému přivésti. Amen.

Zbav mne, Bože! nočních bludů, — vysvobod mne od přeludů, — by se duše ani tělo — hříchem nezkálelo. Ostříhej mne Bůh † Otec, Bůh † Syn, Bůh † Duch svatý. Amen.

Ježíši s Marií, Matičkou Tvou, Vám poroučím tělo své, srdce své i duši svou Amen.

Modlitby při mši svaté.

Než do chrámu Páně vstoupíš, modli se takto:

Nejmilostivější Bože! prosím Tvé svaté milosti, odejmi ode mne a shlad' všechny nepravosti mé, abych do svatyně Svatých se skroušenou a čistou myslí vejíti mohl. Odvrať srdce mé od všelikých světských myšlení a starostí, péčí a roztržitostí, ať Tebe nejen ústy, ale i srdcem s náležitou horlivostí chváliti mohou. Uslyš také, ó Pane! mé ponížené prosby, které Ti budu přednášeti, jaks ráčil zaslíbiti tomu, kdož se na místě sv., v chrámu Tvém modliti bude. Ó vyslyš modlitbu mou a volání mé k Tobě přijď! Amen.

Pokropiv se svčcenou vodou modli se padna na kolena se sv. Otcem Františkem takto:

Kláníme se Tobě, ó nejsvětější Ježíši, zde a ve všech Tvých po celé zemi stávajících chrámech a velebíme Tebe, neboť jsi skrze sv. kříž svůj svět vykoupiti ráčil. Amen.

Pozdravena budiž nejsvětější Trojice Bůh † Otec, † Syn a Duch † sv. Amen. Pozdravena buď nejsvětější Svátost' oltářní a neposkvrněné Početí nejblahoslavenější Panny a Matky Boží Marie; pozdraven buď serafinský Otec sv. František; po-

zdraveni buďtež všickni Svatí a Světice Boží, jejichžto svaté ostatky se zde chovají. Ó vyproste mně milosti u Pána Boha, abych všech milostí z této přesvaté oběti se prýstících účasten byl. Amen.

Ó můj nejmilejší Pane Ježíši! připrav srdce mé, očist' mysl mou, posvěť duši mou a smaž hříchy mé, abych této svaté oběti přítomen byl k slávě Tvé a spasení duše své. Neb, což by platno bylo mně, kdybych Tebe, ó Bože! ctil jen ústy, srdce své ale od Tebe vzdálil?

Kněz k oltáři vychází. (Ježíš přichází s učeníky do zahrady.)

Ó nejvyšší a nejmocnější Bože! obětuji Tvé Božské velebnosti tuto oběť mše sv. na vyznání, že Ty nejvyšší Pán a Bůh můj jsi; na památku Tvého přehořkého umučení, na poděkování za všecka dobrodiní, za všecky hříchy mé a celého světa, na vyprošení všech milostí potřebných mně i celému světu, zvláště za potřebu (N. jmenuj ji za osobu N.), za obrácení a spasení všech hříšníků a nevěřících, ku pomoci a k potěšení všech věrných duší v očištění. Věřím silně, že tato oběť mše sv. Tobě neskončenou čest a chválu přináší, poněvadž se při ní obětuje nevinný Beránek

Kristus, skrze jehožto umučení a smrt' dejž nám, Pane, účastnu býti prvé Tvé milosti a potom ne-
skončené slávy. Amen.

Kněz dolů sstupuje. (Kristus v zahradě se modlí k Otcí.)

Ó Pane Ježíši Kriste, kterýž jsi v zahradě v krvavém potu k Otcí se modlil — ach vím, že ten smrtelný pot vyrazili z těla Tvého přetěžcí hříchové moji. Znáám se k tomu, že mnohé jsou nepravosti mé. Vinen se dávám, že jsem mnohokráté zhřešil myšlením, řečí, skutky a opuštěním mnohého dobrého. Želím toho srdečně, že jsem svými nepravostmi tak hořký kalich umučení Tvým rozkošným ústřím dodal, lituji všech hříchů svých z pouhé lásky k Tobě! Ty, ó milosrdný Bože! srdcem poníženým a zkroušeným nezhrdej, ale od Otce milost' a odpuštění mně vyžádej. Smiluj se nad námi všemohoucí a milosrdný Pane, odpusť nám naše hříchý a uveď nás do života věčného. Amen.

Kněz nahoru vstupuje a oltář líbá. (Kristus jde Židům vstříc, Jidáš ho políbením zrazuje.)

Bože Vykupiteli můj! poněvadž jsi Ty pro spasení mé Sám sebe v ruce nepřátel dobrovolně

odevzdal, já naproti tomu zcela se odevzdávám a podávám vůli Tvé. Přijmi mne, ó dobrý Pastýři! do počtu ovcí svých, a dej mi tu milost, ať v žádném pokušení neuteku od Tebe, aniž se Tebe spustím.

O Pane Ježíši! jehožto umučení od zrádného políbení Jidášova se začalo, chraň mne, abych nikdy, váben jsa tělesnými a světskými marnostmi, přehořkého umučení Tvého neobnovil. Amen.

Kněz jde z prostředka k pravému rohu oltáře.
(Krista vedou k Annášovi.)

O Spasiteli můj! jenž jsi chtěl pro mne od bezbožného Annáše z nejsvětějšího učení Svého stíhán, a od služebníka jeho políčkem udeřen, od Petra pak zapřen býti: uděl mně tu milost, abych se učení Tvého nikdy nespustil, abych všecky křivdy v sjednocení umučení Tvého trpělivě snášel a abych víru tu, kterou ústy vyznávám, nikdy skutkem nezapíral. Amen.

Kněz v prostředku „Kyrie“ a „Gloria“ říká.
(Kristus křivě souzený k Otci vzdychá a za hříchy světa se modlí. Církev s Anděly potupu Kristu učiněnou chvalozpěvem nahraňuje, a za vykoupení lidské Bohu díky vzdává.)

Pane smiluj se! Kriste, smiluj se! Pane, smiluj se! Ježíši! Synu Davidův, smiluj se nade mnou. — Velebím, chválím a klaním se Tobě, Kriste, žes skrze svatou smrt' Svou vykoupiti ráčil svět od hříchů. Dobrořečím Tobě pro nesmírnou lásku Tvou, kterou jsi nás tak miloval, žes život Svůj za nás v ruce nevážných katanů vydal. Děkuji Ti, ó nejvyšší Dobroto! žes nevinný pro nás vinné trpěti ráčil, který již v slávě Otce na pravici sedíš. Tobě buď čest a sláva vzdávána na věky. Amen.

Kněz obrací se k lidu a dí: „Pán s vámi!“
(Kristus se obrací k Petrovi, Petr hořce hřích svůj oplakává.)

Ó Pane Ježíši Kriste, jenž jsi milostivým okem na Petra, Tebe zapírajícího, laskavě vzezřel a jej k srdečnému pokání obrátil: vzhlédni i na hříšného okem milosrdenství, abych hříchy své před obličejem Tvým hořce oplakával, a nikdy více skrze hříchy Tebe se nespouštěl. Amen.

Kněz jde na pravo a říká některé modlitby.
(Kristus veden ku Kaifášovi.)

Věčná a neomylná Pravdo Kriste Ježíši, od Kaifáše křivě rouhačem nazvaný, od lidí smrti hoden uznaný, posilň mne, abych se nikdy za učení

Tvé nestyděl, zlé společnosti se varoval, pomluvy a posuzování dle příkladu Tvého mlčenlivě trpěl. Amen.

Kněz čte Epištolu. (Kristus od rady židovské za zločince smrti hodného vyhlášený, celou noc ohavné rouhání snáší.)

Srdce mé zemdlívá, když si rozvažují, kterak Ty, ó živote můj a krásu andělská, Pane Ježíši! od nešlechetného sboru židovského nevinně k smrti odsouzen, kterak Tvé nad slunce světlejší oči postupně přikryty, Tvá nejsvětější tvář ohavně políčkována. Tvé věčné Božství nesčíslnými nátlaky a ďábelským rouháním po celou noc zlehčeno a potupeno bylo. Ach obrať milostivý Spasiteli k pravému pokání všechny ty, kteří svatokrádežným při zpovědi hříchů zatajováním, bezbožným pokrytstvím svatou tvář Tvou přikrývají, kteří nočními a pokoutnými nestydatnostmi všecko zlostné rouhání, v domě Kaifášově Tobě jednou učiněné, kolikráte obnovují a buď milostiv mně hříšnému. Amen.

Kněz odejda z pravé strany čte na levé straně Evangelium. (Krista od Kaifáše vedou k Pilátovi.)

Nejsvětější Ježíši, pohanskému soudci nepravě vydaný, od křivých svědků a úst lstivě pohaněný děkuji Tobě, že jsi mně v temnostech pohanských se zroditi nedopustil, ale v katolické Církví zroditi se dal. Dejž, ať slova pravého z nebe přinešeného učení Tvého vždycky v srdci zachovávám a od svůdců k bludům se nakloniti nedám, abych někdy před soudem Tvým bezpečně obstáti mohl. Amen.

Kněz jde do prostředka a říká Credo. (Kristus od Piláta k Herodesovi veden jest, před nímž žádný zázrak učiniti nechce.)

Všemohoucí Bože, který skrytou moc Svou před pyšnými nezjevuješ, dej mi pravou pokoru, ať Tě zkoušeti se nikdy neopovážím. Utvrď ve mne svatou víru, ať nikdy nepochybuji o tom, co Ty, neomylná pravdo, skrze Církev katolickou věřiti velíš. Vyznávám a věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všech viditelných i neviditelných věcí. I v jednoho Pána našeho Ježíše Krista, Syna Božského jednorozeného, a z Otce narozeného před všemi věky, Boha z Boha, světlo ze světla; Boha pravého z Boha pravého, zplozeného, neučiněného, spolupodstatného s Otcem, skrze něhož všecky věci učiněny jsou, kterýžto pro nás lidi a pro naše spasení sstoupil s nebe, vtělil se od Ducha svatého, z Marie Panny a člověkem

učiněn jest. Ukřížován také pro nás pod Pontským Pilátem, trpěl i pohřben jest, a vstal z mrtvých třetího dne podle písem, a vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce, a opět přijde ve slávě soudit živých i mrtvých: Jehož království nebude konce. I v Ducha svatého Pána i obživovatele, kterýžto z Otce i ze Syna vychází, který s Otcem i Synem zároveň ctí a slaví se, jenž mluvil skrze proroky. A v jednu svatou, obecnou i apoštolskou Církev. Vyznávám jeden křesť na odpuštění hříchův a očekávám z mrtvých vstání a život budoucího věku. Amen.

Kněz oltář libá a k lidu se obrací, říká: „Pán s vámi!“ (Krista vedou zase k Pilátovi, který jej zastává a propustiti chce.)

Ó Ježíši! poklade srdce mého, jemuž potupně vražedník Barabáš představen jest, ach jak slepě bloudí lid ten, jakou křivdu Tobě činí, jenž ohavné hříšné stvoření Tobě představuje, mrzkou rozkoš, pomšlející zisk víc než Tvou Božskou krásu miluje; já Barabáše, to jest všecko, co Tobě se nelíbí, zavrhuji, a Tebe, ó láska má, Pane Ježíši, na věky se přidržeti chci. Amen.

Kněz kalich odkrývá. (Krista ze šatů svlácí a nahého k sloupu přivazují.)

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi chtěl ze šatů svlečen, zcela obnažen a k sloupu přivázán býti, dej, abych starého člověka s hříšnými navyklostmi zcela se sebe svlékl, a svědomí své skrze upřímné všech těžkých hříchů vyznání (skrze sv. zpověď) před otcem duchovním obnažil, abych někdy v soudný den věčně zahanben nebyl. Amen.

Kněz víno do kalichu leje, hostii a víno obětuje. (Kristus ukrutně zbičováný tělo a krev Svou Bohu za nás obětuje.)

Ježíši, Spasiteli můj! skrze ten hojný Krve přesvaté potok, který při bičování ze svatého Těla Tvého tekł, žádám Tě, sprost' mne trápení a muk pekelných, které jsem pro své hřichy zasloužil a za které, poněvadž dostatečný nejsem zadost' učiniti, k doplnění tohoto nedostatku ať mně slouží tato svatá oběť, kterou Otci nebeskému skrze ruce sluhy Tvého pokorně obětuji. Přijmiž, Pane, z rukou kněžských tuto svatou oběť ke cti a slávě jména svého, k našemu i celé Církvě užitku. Amen.

Kněz kalich přihrývá a nakloňuje se. (Kristus trním korunovaný ohavné rouhání snáší.)

O Králi věčné slávy! jenž si chtěl pro mou pýchu a pro mé neposlušensství bolestně špičatým

trním proražen a korunován býti a při tom ohavné rouhání, poličkování a posměch snášeti, vyuč mne skrze ty nevymluvné křivdy a bolesti pravé poníženosti a poslušenství; vysvobod' mne od trapného bodání zlého svědomí, abych zde svobodu synů Božích, potom pak korunu věčné slávy s Tebou obdržeti zasloužil. Amen.

Kněz si prsty umývá. (Pilát si ruce umývá.)

Ó slunce spravedlnosti, Kriste! nedopouštěj, abych hříchy své pod pláštěm spravedlnosti zastával a vymlouval, nechci na věky z ohledu lidského k žádnému hříchu svoliti, alebrž Tobě věrně stále sloužiti. Amen.

Kněz se k lidu obrací. (Pilát Krista strýzněného lidu ukazuje.)

Ó Pane Ježíši Kriste, jenž jsi chtěl celý strýzněný a potupně pláštěm šarlatovým přioděný lidu židovskému ukázán býti, abys dokázal, jak drahá před očima Tvýma byla duše má, pro kterou s největším zahanbením tolik krvavých ran jsi vystáti ráčil: dejž, ať jediné tak draze vykoupené duše své nade všechno sobě vážím: ať ji žádným dobrovolným hříchem neposkvrňuji abych ji v soudný den předrahým oděvem milosti Tvé ozdobenou před Tebe postaviti mohl. Amen.

Kněz se tiše modlí, a pak Prefací říká. (Kristus Beránek stojí před soudnou stolicí, neotvíraje úst svých, když ho Pilát k smrti odsuzuje.)

Bože, jenž jsi Syna svého za nás na smrt vydal, zahlad' ve mně, cokoli by na mne ortel věčné smrti uvaliti, Tvému pak Synu příčinou nového usmrcení býti mohlo. Dej mi milost, abych z lásky k Tobě ani lidského soudu, ani ortele ukrutné smrti se neobával. Amen.

Kněz skloněn „Sanktus“ říká. (Kristus na místo popravni vedený pod křížem klesá.)

Otče milostivý! Otče dobrotivý! Tebe skrze Pána Ježíše Krista, milého Syna Tvého žádáme, když jsi Jemu neodpustil pro nás, abys nám odpustiti ráčil pro Něho, který nepravosti naše na se vzal a mdloby naše sám nesl. Těžké jsou ovšem hříchy naše pod kterými nejsilnější klesá. Ale proto on klesl, aby nás pozdvihl. Pozdvihni, ó Bože, mysl a srdce naše od zemských marností k nebeským věcem, drž nás svcu milostí, abychom v ctnostech pevně stáli, a do hříchu těžkého nikdy nepadli. Amen.

Kněz činí Memento — pamatuje živých. (Kristus mluví k ženám, aby neplakaly nad Ním, ale nad syny svými.)

Všemohoucí věčný, nebeský Otče! pokorně milosti Tvé žádáme, vzhlédni okem milosrdenství Svého na nás, v plačtivém údolí pozůstávající dítky Své. Rozpomeň se na věrné služebníky Své, duchovní i světskou vrchnost; nevěřící k poznání pravdy přiveď, věrné v dobrém utvrď, zarmoucené potěš, nemocné uzdrav, chudé a potřebné obživ, vězně vysvobod', v nebezpečenství postaveným přispěj, souženým, k Tobě volajícím, spomoz, se smíří se potýkajícím šťastnou hodinku popřej, rodičům, bratrům, sestrám, přátelům, dobrodincům vše dobré dej. Nepřátelům našim a nám pravou lásku a svornost uděl, nás i všecky od zlého vysvobod' a po smrti uvoď tam, kde nebude pláče ani zármutku, ale věčná radost. Amen.

Kněz nad obětí činí znamení kříže. (Krista na kříž přibíjejí.)

Ó Pane Ježíši Kriste! jenž jsi chtěl pro mne tupými hřeby na kříž přibít a na něm ukrutně rozpiat býti, kdežto jsi spolu zápas smrti, kterým jsem já k věčnému zatracení odsouzen byl, zmařil a na kříž přibil, prosím Tebe pro přeukrutné bolesti ukřížování Tvého, pronikniž tělo mé Svou spasitelnou bází, připoutej mne k Sobě, abych od přikázání a od kříže Tvého nikdy se neodloučil. Amen.

Kněz nejsvětější svátost pozdvihuje. (Kristus s křížem byl pozdvižen.)

Zdrávo buď, pravé a živé Tělo Pána našeho Ježíše Krista, mocí Ducha Svatého v životě panském způsobené, pro nás k dřevu kříže přibité, a spolu s ním bolestně vyzdvižené. Zdráv buď, živý Chlebe, který jsi s nebe sestoupil. Pozdravena budiž tisíckrát, nejsvětější Svátost oltářní. Amen.

Kněz kalich pozdvihuje. (Při vyzdvižení a násilném do země vražení kříže rány Kristovy obnovené krev vyprýštily.)

Zdráva buď, pravá a živá Krví Spasitele mého, za mne hříšného nevinně vycezená! Očist' mne Krví Svou ode všeho hříchu, ó Pane! uzdrav slepotu a všechny nemoci mé předrahým pramenem Krve Své! ať hlas Její za mne hříšného se přimlouvá před Otcem nebeským. Krví Svou, ó Ježíši! zhasni ve mně všecken oheň nezřízených a nečistých žádostí a plamen pekelný; Krví Svou předrahou napiš jméno mé do knihy života věčného, ó dobrotivý Ježíši. Amen.

Kněz ruce rozpíná. (Kristus na kříži tři hodiny s rozpjatýma rukama visí.)

O Pane Ježíši Kriste! Ty jsi na svatém kříži ruce rozpjal, abys ukázal, jak ochotně chceš hříšníka na milost přijati a laskavě obejmouti. Přijmi mne, prosím, ale prvé mi dej pravou skroušenost nad hříchy mými, abych hoden byl na milost přijatu býti. Syn marnotratný jsem poněkud byl, však přece nezoufám, proto že Ty ten Otec laskavý jsi, kterýž i marnotratného syna objímáš. Obejmi mne oběma rukama, ať mne žádný nemůž odtrhnouti od Tebe. Amen.

Kněz se modlí rozpjatýma rukama. (Kristus na kříži modlí se za protivníky.

Ó Pane Ježíši Kriste! jenž jsi se na kříži za celé pokolení lidské i za nepřátely své modliti ráčil: popřej mně pravou tichost a trpělivost, abych dle příkladu Tvého nepřátely své upřímně miloval, a těm, jenž mě nenávidí, dobře činil. Ach odpusť jim, Pane, neb nevědí co činí a dej jim časné i věčné požehnání. Amen.

Kněz činí znamení sv. kříže nad kalichem. (Kristus lotra s kříže do ráje zove.)

Ó Pane Ježíši! jenž jsi kajícímu lotru milostivě ráj přislíbil: vzhlédni na mne okem milosrdenství, abych při svém posledním skonání od

Tebe tato laskavá slova slyšeti mohl: „Dnes se mnou budeš v ráji!“ Amen.

Kněz se hluboce skloňuje, pak oltář libá.
(Kristus Jana a nás Marii Matce odevzdává.)

Přijímám Tebe, ó Maria! s miláčkem Božím za svou matku a opatrovnicí. Pamatuj, že umírající Syn Tvůj mně Tobě za syna a Tebe mně za Matku představil, přijmi mne, o Matko milosrdenství! v ochranu svou a neopouštěj mne, obzvláště v poslední hodinu smrti mé. Amen.

Kněz vzpomínku mrtvých činí. (Syn Boží bolestně vzdychá, že i od Otce opuštěn jest.)

Ó zkormoucený a se všech stran bolestný obklíčený Spasiteli! skrze tu hořkost, kterou trpěl, když jsi bolestně vzdychal: „Ó Bože můj! Bože můj! proč jsi mne opustil!“ potěš duše věrných, které ode všech opuštěné v temnostech a stínu smrti v žaláři očištcovém sedí. Smiluj se nad rodiči, přátely, nad bratry a sestrami našimi řeholními a Krví svou uhas oheň, jenž je trápí a pro nevinné umučení Své uveď je do slávy věčné. Amen.

Kněz se třikrát bije v prsa. (Kristus hlasem velikým volá: Žízním.)

O z lásky ke mně umírající Spasiteli! vím, že žízniš a toužíš po obrácení a spasení duší: abych tedy Tebe potěšil a občerstvil, z vnitřnosti srdce svého a ze vsí síly své lituji, že jsem Tebe, Boha všeho milování nejhodnějšího rozhněval; volím raději umřítí, než Tebe svévolně rozhněvati. Amen.

Kněz nahlas říká: „Otče náš“. (Kristus hlasitě zvolal: „Dokonáno jest!“)

Duše má, chval Vykupitele svého, již spasení a vykoupení tvé na kříži dokonáno jest, patř s vděčností na umírajícího miláčka svého. Onť jest, jenž tě z propasti pekelné vytrhl, svazky hříchů tvých rozvázal, dluhy tvé vyplatil, duši tvou od hříšné nečistoty krví Svou očistil, tebe co ztracenou ovcí pracně hledal na svá ramena vložil. On tebe s Otcem smířil, nepřátely tvé přemohl, bloudícího na cestu spasení uvedl, a že pokud jenom sám chceš spasen býti můžeš, krví a smrtí Svou tě ujistil. Ano, nejlaskavější Pane, já chci spasen býti, jen Ty milostí Svou mi přispěj. Amen. Otče náš.

Kněz sv. hostii rozděljuje. (Kristus na kříži skonává.)

Pane Ježíši Kriste! pro hořkost, kterou jsi pro mne na kříži trpěl, obzvláště tehdy, když

nejsvětější duše Tvá z pozeňnaného těla Tvého vy cházela: smiluj se nad mou bídnou duší, když bude z těla vycházeti. Amen.

Kněz část sv. hostie do kalichu pouští. (Duše Kristova do předpekli sestupuje.)

O Pane Ježíši Kriste! jehož nejsvětější duše, od těla rozdělená, ihned sv. otce v předpekli navštívila a moci svého umučení z temnosti vysvobodila: prosím Tebe, ať nyní zásluhy sv. kříže Tvého a přehořké smrti Tvé do očiště vstoupí k zemřelým věrným duším, aby skrze milosrdenství Tvé časných trápení sprostěné odpočinutí věčného došly. Amen.

Kněz se v bje v prsa a říká: „Agnus Dei.“ (Setník a jiní po smrti Kristově bili se v prsa svá, řkouce: „Jistě Syn Boží byl tento!“)

Dej mi, ó Pane! pravou nad hříchů skroušenost, ať se lítostí rozpukne tvrdé srdce mé, jako pukaly skály při Tvé přehořké smrti; pročež v kajicnosti biji se v hříšné srdce svoje a volám k Tobě: „Beránku Boží, jenž snímáš hříchů světa. smiluj se nad námi! Beránku Boží, jenž snímáš hříchů světa, rač nám dáti zde i po smrti pokoj!“ Amen.

Kněz skloněn tři modlitby říká. (Tělo Kristovo s kříže sňaté, na klín bolestné Matky položené, nábožné ženy uctivě líbají.)

Pozdravena buď, přesvatá Hlavo Spasitele mého Ježíše Krista; která jsi pro mne trním korunována byla; pozdraveny buďtež nejmilejší líce, kteréž jste byly uplvány a políčkovány; milostiplné oči, slzami a krví zalité; blahoslavená ústa žlučí a octem napájená; a dobrotivé uši, hanlivými slovy obtížené; ponížený krku a záda, tuze bita a bičována! Pozdraveny buďte přehodné ruce a ramena Páně, pro mne na kříži rozpjatá a raněná; lásky plné srdce a prsa, kopím prohnaná, z nichžto krév a voda se prýštila; ponížená kolena v zahradě a jinde často pro mne ohnutá; přesvaté a nevinné nohy, pro spasení mé dokonce unavené. Pozdravena buď nejdražší Krví Pána Ježíše Krista, za mne hříšného ze všeho Těla jeho hojně vycezená; přesvaté Tělo, na dřevě kříže pro mne zavěšené, zraněné, usmrcené a pohřbené. Pozdraveni buďte ostatní údové, žily a kosti a celé člověčenství Ježíše Krista, které tři a třicet let prací, unavením a bídou spasení mé působilo. O nejdobrotivější Ježíši! pro ty svaté údy a veliké bolesti Tvé: vroucně prosím tebe, abys mi udělil pomoci v protivnosti, síly v pokušení, odpustění hříchů, života

polepšení blahoslaveného skonání a věčného spasení.
Amen.

Kněz Tělo Boží přijímá. (Tělo Páně do nového hrobu vloženo bylo.)

Ó Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechem srdce mého, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má. (Třikrát.)

Duchovní přijímání. Ó Miláčku duše mé, Pane Ježíši! obnov srdce mé, ať v něm libé odpočinutí najde přesvaté Tělo Tvoje. Ač pak nyní Tvého nejsvětějšího Těla v nejsvětější Svátosti nepřijímám, žadám nicméně Tebe aspoň duchovním způsobem skrze milost přijmouti. Odpusť mi, můj dobrý Ježíši! že jsem Tě někdy ze svého srdce vypudil přemnohými hříchy svými. Již nyní ze srdce Jich lituji proto jedině, že Tebe, neskončená dobrota, nade všecko miluji. Chci napotom všech těžkých hříchů s pomocí Tvou pilně se varovati, abys ve mně a já v Tobě vždycky odpočívati mohl.
Amen.

Kněz kalich odkrývá a přijímá Krév Boží. (Kristus z mrtvých vstává, anděl hrobový kámen odvaluje.)

Slavný nad smrtí vítězí, Pane Ježíši! Ty nejsi od jiného vzkříšený, ale vlastní svou mocí

z mrtvých vstáti jsi ráčil, ale já z hříchů svých, jakož dobře víš, vlastní svou mocí nemohu povstati, leč Ty mne milostí Svou pozdvihneš. Za to tě tedy snažně žádám, pozdvihni mne tak, abych nikdy již neupadl a oživ mne tak, abych nikdy již neumřel a smrti na věky neviděl; nýbrž skrze Tebe jenž jsi život pravý, života věčného dosáhl. Amen.

Kněz kalich zas přikrývá. (Po z mrtvých vstání prostěradlo a roucho v hrobě zůstalo.)

Pane Ježíši! kterýs prostěradlo, v němž zabaleno bylo přesvaté Tělo Tvé, po vzkříšení v hrobě zanechal, a oslavené Tělo novým bleskem slávy přiodil: dejž ať já jednou svléknu se sebe oděv člověka starého, a obléknu se v oděv života, při posledním pak vzkříšení ať se toto porušitelné a smrtelné tělo mé ukáže v rouchu neporušené nesmrtelnosti. Amen.

Kněz na pravo jde, pak v prostředku lidu praví: „Pán s vámi!“ (Pán Ježíš nejsvětější Matce Své, pak pobožným ženám a apoštolům oslavený se zjevuje a pokoj jim zvěstuje.)

Ó Pane Ježíši Kriste, jenž jsi se po slavném vzkříšení věrným svým ukázal a jich potěšiti jsi ráčil: ukaž nám tvář Svou, zůstaň s námi vždycky, zvláště když se den života našeho k večeru smrti skláněti bude. Neodcházej od nás se svou svatou

milostí, neboť jsi zaslíbiti ráčil, že s námi býti chceš až do skonání světa. Sjednot' nevěřící v jednotu svaté víry, ať jest jeden ovčinec, jako jsi ty jeden Pastýř a ať všickni mezi Tvé vyvolené ovce jsme počtění. Amen.

Kněz opět na pravo jde a říká modlitby, načež k lidu se obraceje, dí. „Pán s vámi!“ (Kristus čtyřicet dní s učenníky obcuje.)

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi čtyřicet dní po Svém vzkříšení učenníky Své vyučoval a o království Božím s nimi potěšitelně rozmlouval, ostříhej jazyka mého od marných a bezbožných řečí, uč mne dle vůle Tvé živu býti, na pravici Otce Svého za mne se přimlouvej, abych slávy a království Tvého účastným učiněn byl. Amen.

Kněz požehnání lidu dává. (Kristus na hoře Olivetské učenníkům požehnání dává a k Otci se ubírá.)

Požehnání a jasnost, moudrost a díkůčinění, čest' moc i síla Bohu našemu na věky věkův. Amen.

Svatý Bože, Svátý Silný, Svátý a Nesmrtelný, smiluj se nad námi! Bože zástupňi, plna jsou nebesa i země slávy Tvé! Požehnejž a ostříhejž nás ode všeho zlého všemohoucí a milosrdný Bůh † Otec, † Bůh Syn a † Bůh Duch Sv. Amen.

Kněz čte poslední Evangelium. (Po na nebe vstoupení Páně apoštolové Evangelium rozhlašovali.)

Milosrdný Pane Ježíši! pro Tvé přehořké umučení, slavné z mrtvých vstání a na nebe vstoupení, kterým jsme sobě při této nejsvětější Oběti připomínali, rač mi milosti Své popřítí, abych i já své kříže a těžkosti zde tak trpělivě snášel, jako je sv. František snášel, a někdy spolu s Tebou jako sv. Otec František oslaven býti zasloužil. Táhní mne za Sebou, Synu Boží, neb žádný nemůž přijíti k Tobě, leč Otec milostí svou ho potáhne; poněvadž nyní ještě v žaláři smrtelného těla stížená duše má s Tebou osobně bydliti nemůže, dej aspoň, ať srdce mé jest vždycky pozdvižené vzhůru a mysl má přebývá v nebesích; tu, kdež Ty na pravici sedíš, s ním spolu i s Duchem Sv. králuješ na věky věkův. Amen.

Modlitba po mši svaté.

Nejvroucnější díky Tobě, ó nejdobrotivější Bože vzdávám, že před jinými mnohými té milosti jsem dosáhl, při této oběti mše svaté přítomen býti. Prosím Tě, bys mně odpustiti ráčil, co jsem z lenivosti a nepozornosti své provinil. Očist mne skrze tuto svatou oběť od hříchů mých a posilň mne, bych Tebe budoucně nikdy nehněval. Nyní podle Tvé svaté vůle potěšený a upokojený ku práci se ubírám chci celý den ve všech slověch, skutcích, myšleních i žádostech tak opatrný býti, aby užitek této sv. oběti na mně ztracen nebyl.

Klaníme se a dobrořečíme Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, neboť skrze sv. kříž Svůj svět jsi vykoupiti ráčil. Smiluj se nad námi, ó Ježíši! Smiluj se nad námi! Amen.

Pochválena, pozdravena a velebena budiž nej-světější Svátost oltářní a neposkvrněné Početí nej-
blahoslavenější Panny a Matky Boží Marie a pozdraven a zveleben budiž sv. Otec František. Požehnejž a ostříhejž nás všemohoucí a milosrdný Hospodin, Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch Svatý. Amen.

Modlitby při sv. zpovědi.

Příprava.

Uzdrav, Hospodine, duši mou, nebo zhřešil jsem Tobě! — Bože trojjediný, Otče, Synu a Duchu Svatý! Smiluj se nade mnou! Ach, přistupuju před Tebe, já — trestuhodný hříšník! Neskonalá byla a jest láska Tvá ke mně nuznému a já bídný, ač mne budíš a táhneš neustále ku spasení, nepřestávám jednati proti nejsvětější vůli Tvé, já se nebál množiti hříchů na zkázu své duše. Cítím to, že mne hříšného milostí Svou probuzuješ a poháníš, abych se jen obrátil a živ byl. Ach, Otče můj, Otče milosrdenství a slitování, smiluj se nade mnou! Pomoz mé bídné duši a dokonej dílo své lásky při mně, ach! bídnému hříšníkovi! Sešli mi, Otče, sešli s hůry světlo Ducha Svatého, ať především poznám úplně a náležitě v celé šerednosti mnohonásobné hříchy své. Obměkči, prosím pokorně Tebe, zatvrzelé srdce mé, abych dovedl litovati, želeti a oplakávati provinění svá. Nedej, ach nedej, Otče, aby mne zaslepila marná, hříšná samolibost; nedopust, aby překážela mi lehkovážnost. Pomáhej mi, ať dokonale poznám všeliká provinění svá, všechny tajné, ukryté a cizí hříchy své, právě tak, jak se mi v hodinu smrti aneb před soudem Tvým sta-

věti budou na oči. Přijď Duchu sv. a osvěť duši mou. Přijď, ó Ježíši, Spasiteli můj, a podej mi ruky, ať nezahynu v hříších svých. Svatá Maria, Matko Boží, útočiště hříšníků, buď mi nápomocná, sv. Anděle strážný sv. Otče Františku, sv. Alžběto, a vy moji sv. Patronové, orodujte za mne před trůnem věčného milosrdenství.

Nyní rei:

Přijď, Duše svatý, a osvěť mysl mou, abych dokonale poznati mohl všechny hříchy své. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Zpytuj svědomí své, připomínaje sobě. Co ti Pán Bůh velí v desateru přikázání . . . co v pěti církevních . . . upamatuj se na:

Sedmero hlavních hříchů, které jsou: 1. Pýcha; 2. lakomství; 3. smilstvo; 4. závist; 5. obžerství a opilství; 6. hněv; 7. lenost.

Dále se upamatuj na:

Devatero cizích hříchů, které jsou: 1. Hřích tajiti; 2. hřichu netrestati; 3. k hřichu svoliti; 4. k hřichu raditi; 5. k hřichu ponoukati; 6. hřích veleti; 7. hřích vychvalovati; 8. hřichu hájiti; 9. na hřichu podíl bráti.

Šestero hříchů proti Duchu sv. jest: 1. Zúmyslně na milosrdenství Boží hřešiti; 2. nad milosrdenstvím Božím zoufati; 3. poznané křesťanské

pravdě odpírati; 4. bližnímu svému milosti Boží nepřáti a záviděti: 5. k spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé míti; 6. v životě nekajícím až do konce setrvati.

Dále sobě připomeň na :

Čtvero hříchů do nebe volajících, které jsou :
1. Zúmyslná vražda; 2. němý neb sodomský hřích; 3. utiskování chudých lidí, vdov a sirotků; 4. zdržování neb ujímání mzdy dělníkům.

Rozpomeň se též na povinnosti stavu svého a povolání, na předpisy regulní, zdaliž jsi je ostříhal; připomeň sobě skutky milosrdenství, zdaliž jsi je dle možnosti konal, atd. Hřích zapomenouti, zamlčeti — nevykonati dosti učinění. — Proti Bohu — proti lidem — proti pravdě — proti spravedlnosti -- proti poslušnosti — proti čistotě atd.

Po zpytování svědomí.

O věčný Slitovníče, ach jak těžce, jak často jsem zhřesil proti Tobě! Vše dobré mám od Tebe, Tys mne k obrazu a podobnosti Svému stvořil, abych znáti, milovati, chváliti mohl Tebe. Tys mne ztraceného hledal, vykoupil, do Círky, do sv. řádu přijal, dědictví věčné radosti mně uchystal; Ty tisícerymi dary mne obsypáváš bez konce. -- A ach, kterak jsem se já bídník za tolik lásky odměnil Tobě? — Zarděn studem vyznávám : Zlým

za dobré, za milost' nevěrou, za lásku hříchem !
Já Tebe opustil a chytal se klamu : já pohrdl
Tebou a přidržel se toho, což Ty, nejsvětější Otče,
nenávidíš, já prohýřil poklady milostí Tvých ; já
zradil Tebe, a duši svou prodal jsem hříchu ; já
zapřel Tebe ; já zabíjel duši svou a nepravostmi
svými jsem na novo Tebe ukřižoval ! Ach, kdo
dá očím svým studnice vod, abych slzy vyléval
nad slepotou svojí, nad hříchy svými ? A což mám
řici před Tebou, nejsvětější Otče, ježto nejsem
hoden déle slouti dítkem Tvým ?

Ach, zhřešil jsem velmi : — Otče ! slituj se
nade mnou. Nezatracuj duše mé, za kterouž umřel
Syn Tvůj nejmilejší, jižto krví Svou vykoupil
Tobě Spasitel a Pán můj, Ježíš Kristus. Znáám a
vidím dobře, jak mnohé a těžké jsou hříchy mé :
ale vím také, že jest veliké, nestíhlé milosrdenství
Tvoje. Srdce mé hyne hanbou — hyne bolestí ;
ale já nechci, nebudu zoufati. Ty smiloval jsi se
nad Davidem ; Tys na milost' přijal Magdalenu ;
Tys odpustil lotru na kříži a pojistil mu ráj ; Tys
byl hotov, slitovati se nad Sodomskými a ušetřils
Ninivetských, jenž pokání činili : Ty smiluješ se
zajisté i nade mnou bídým ; neboť Tobě jest lí-
beznu obětí duch zkormoucený a skroušeným a
pokorným srdcem nezhrzíš, Hospodine ! Hle, i já

se k Tobě v pokoře obracím; srdce mé puká bolestí nad hříchy, jimiž jsem zlehčil nejsvětější vůli a neskončenou lásku Tvou. Než, Pane — Ty znáš všecko — Ty víš, že nyní již hřích nenávidím, že nechci hřešiti více i slituj se nade mnou! Příkladím se ze vsí duše své, abych od nynějška Tobě byl zcela oddán, abych od té chvíle myslí, srdcem a vůlí, slovy a skutky, tělem i duší Tobě sloužil. Viz, Otče, slzy mé, vyslyš mé vzdychání, slituj se, odpuť mi pro zásluhy Syna Svého ukřižovaného, Jesu Krista, Pána našeho. Amen.

Nejsvětější Matko, sv. Josefe, sv. Otče Františku, sv. Anděle Strážný, přimluvte se za mne nehodného, a pomáhejte mi, abych s pomocí Boží ulehčil sobě a hodným se stal rozhřešení kněžského a pokoje Ducha Svatého. Amen.

Nyní nemeškej. jdi pokorně k sv. zpovědi, představ si, že ve zpovědnici sám Ježíš Kristus na Tebe čeká a vyznej se bez bázně a beze lsti náměstku Božímu ze všech hříchů svých. Přijda ku zpovědnici, poznamenej se sv. křížem a rei ještě:

Ó pane, pomoz mi! Posilni a provázej duši mou milostí Ducha Svého, abych dokonale vykonal, což nyní vykonati mním a opravdovou zpovědí dosáhl, čeho hledám, pokoje svědomí, slitování Tvého, odpuštění hříchův a naděje života věčného. Amen.

Poklekná u zpovědnice řci:

Prosím Vás, ctihodný Otče, za svaté požehnání, abych se mohl zcela a dobře vyzpovídati.

(Poznamenej se sv. křížem.)

Já bídný hříšník zpovídám a vyznávám se Bohu všemohoucímu, Marii jeho důstojné matce. Sv. Otci Františku, všem milým Svatým a Vám otče duchovní, který jste na místě Božím, že jsem od své zpovědi . . . následujícími hříchy Pána Boha rozhněval: — — — —

Po skroušeném vyznání všech svých hříchů pak řci:

Těchto hříchů svých i všech jiných, na které jsem se snad neupamatoval, srdečně lituji, protože jsem jimi Boha, kterého nade všecko miluji, urazil a rozhněval. Opravduť míním, nikdy více nehřešiti a všeliké příležitosti k hříchu se varovati. Prosím Vás, ctihodný otče, za kněžské rozhřešení a spasitelné pokání . . .

Modlitba po sv. zpovědi.

Díky a chvála Ti, Hospodine! Ústa má zvěstují a zvěstovati budou slávu Tvou; nebo veliké jest milosrdenství Tvé! Tys rozvázal pouta, Ty sňal jsi se mne těžké okovy hříchů mých; Tys mi neučinil podle množství hříchů mých, ale podle velikého milosrdenství Svého, slitoval jsi se nade mnou; — na milost jsi mne přijal a protož velebí duše má Tebe, Hospodine, a duch můj raduje se v Bohu Spasiteli svém.

Co jest člověk, že jsi, Hospodine, naň pamětliv? Ach, Pane a Bože můj, jako trtina větrem se klátící jest člověk, nestálá bývá vůle naše a mdloba jest naším dědictvím. Otče, vysvoboditeli, pomocníku můj, útočiště mé, uděl pomoc nestatečnému, slabému, křehkému tvorů Svému! Z dobroty Své doplň, čeho by nejsvětější oko Tvé pohřešovalo při lítosti, úmyslu, vyznání mém. Připověděl, přísahal jsem Tobě, že chci ostříhati přikázání Tvá a zákon Tvůj milovati. Tys mi dal chtění, dej i dokonání! Osvěcuji, posiluj mne ustavičně, abych dodržel a plnil svědomitě, což jsem slíbil. Já chci vydávati ovoce hodné pokání: Ty uveď mi na paměť a milostí Tvou zalívej, podporuj úmysly mé. Provázej mne milostí Svou, aby se mně čím dále, tím více ošklivil každý hřích, každé sebe

menší přestoupení zákona Tvého a svaté regule. Chci se modliti a bdíti, abych nepadl na novo do pokušení; chci se varovati všech osidel, kterými opletá duše pokušitel. Duch Tvůj Svatý provázej mne, ať setrvám v předsevzetích těchto věrně až do konce. Zním slabost svou i vyznávám v pokoře, že bez Tebe ničehož nemohu. Dokonej, Otče, dovrš, míru slitování Svých a dej mi, abych od této chvíle nežil leč v Tobě, abych se ničím nedal odloučiti a odstrašiti, ani odlouditi od lásky Tvé, ale ovšem sloužil Ti dokonce, — zachoval víru a pokoj milosti Tvé, umřel v Tobě. Dej, Otče, dej to, Bože můj, ať jsem celý jedině Tvůj. Láska Tvá nechať jest celou radostí života mého nyní i vždycky po všecky věky věkův skrze Krista Pána našeho. Amen.

Maria Panno, Matko Milosti, Máti moje, svatí Andělové Boží, sv. Josefe, sv. Františku, sv. Markéto Kortonská, všickni Svatí a Svěťice Páně děkujte se mnou Pánu Bohu za všecko, což učinil mi, a orodujte za mne, ať mohu setrvati v dobrém, a cestou pokání dojdu slávy nebeské skrze Krista Pána našeho. Amen.

(Nyní vykonej uložené pokání, pokud možné a jinak-li zpovědník tobě nenařídil.)

Modlitby před sv. přijímáním.

Před přistoupením ke stolu Páně.

„S nejvyšší pobožností a láskou vroucí, se vši toužebností a horlivostí srdce svého žádám Tebe Pane, přijati, jakož po Tobě ve přijímání toužili mnozí svatí a duše pobožné, již v nejvroucnější zbožnosti trvajíce, spolu svatostí života Tobě nejvýše se zalíbili. O Bože můj, ó lásko věčná, ó všecko mé dobro a blaženosti neskončená! Ačkoliv hoden (na) toho nejsem, abych těmito všemi city blahé pobožnosti obdařen(a) byl(a), přece Tobě všecku žádost srdce svého tak obětuji, jako bych sám(a) ono vroucí a Tobě nejvyšší milé toužení cítil(a). Cožkoli nábožná mysl pochopiti a požádati může, to všecko Tobě s nejvyšší úctou a s vroucností srdce svého podávám a věnuji. Ničeho sobě zadržeti nežádám, nýbrž sebe i všecko své dobrovolně a nejochotněji Tobě obětuji. Pane Bože, stvořiteli a vykupiteli můj! S takovou vřelostí a uctivostí, s takovým velebením a oslavováním, s takovou vděčností, hodností a láskou, s takovou vírou, nadějí a čistotou Tebe dnes přijati žádám, jako přeslavná Panna Maria, když andělu jí tajemství Tvého vtělení zvěstujícímu pokorně a pobožně odpověděla: „Aj dívka Páně, staniž mi se podle

slova tvého!“ — „A jako blahoslavený předchůdce Tvůj a převznešený mezi svatými, Jan Křtitel, vida Tebe mezi lidmi chodícího, s velkou pokorou a nábožnou žádostí pravil: „Přítel pak ženicha, kterýž stojí a slyšel ho, radostí se raduje pro hlas ženichův“: tak i já mocnou a svatou toužebností roznícen (a) býti a Tobě z celého srdce sebe sama (u) obětovati žádám. Přijmiž, Pane Bože můj, sliby mé a žádosti chválení a dobrořečení neskonalého, jakž Tobě podle množství Tvé nevýslovné velikosti právem přináleží. Vzdávám je Tobě i vzdávati chci po všecky dny a chvíle života svého, jakož i snažně žádám a toužím, aby všickni duchové nebeští a všickni věřící Tvoji se mnou Tobě díky a chválu vzdávali! Chvaltež Tebe všickni národové, pokolení a jazykové a svaté i nejsladší jméno Tvé s největším plesáním a s vroucí pobožností od nich velebeno budiž! Všem pak, jižto nejvznešenější svatost Tvou uctivě a pobožně slaví a s dokonalou věrou přijímají, popřej, aby zasloužili milosti a slitování Tvého a vyslyšení pokorných proseb svých, kteréž za mne hříšného Tobě vzdávají. A když v žádostné pobožnosti potom Tvého blahého spojení požívati budou a hojně potěšeni a předivně občerstveni od svatého nebeského stolu odstoupí, dej, ať také na mne ubohého (ou) se rozpomenou!“

„Hle, přicházím k Tobě, Pane, aby mně blaze bylo z daru Tvého a abych obveselen (a) byl (a) na svatých hodech Tvých, kteréž jsi připravil v sladkosti své chudému, ó Bože! Hle, v Tobě jest všecko, čeho žádati mohu a mám. Ty jsi spasení a vykoupení mé, naděje i síla, ozdoba i sláva má! Obvesel tedy dnes duši služebníka (ice) svého (své); neboť k Tobě, Pane Ježíši, duše své jsem pozdvihl (a). Žádám Tebe nyní nábožně a s uctivostí přijati, a do domu svého Tebe uvésti toužím, abych se Zacheem od Tebe požehnán (a) a k synům (dcerám) Abrahamovým připočten (a) býti zasloužil (a).“ (Tomáš Kempenský: () následování Krista kn. 4., kap 17. a 3.)

Vediž mne, ó dobrý Pastýři, sám k hodům smíření, od kterých jedině máme radost a pokoj a blaženost. Ty jsi pravil sám: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím. Vezměte a jezte, toto jest tělo mé. Pijte z toho všickni, totož jest krev má nového zákona, která za mnohé vylita bude na odpuštění hříchův. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ten má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější, neb tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.“

Vzbuzení tři božských ctností.

Víra.

Věřím v Tebe pravý, ve třech osobách jediný Bože, Otče, Synu a Duše svatý, jenž jsi všecko stvořil, jenž všecko zachováváš, řídíš a spravuješ, jenž dobré odměňuješ a zlé tresceš. Věřím, že Syn Boží člověkem učiněn jest, aby nás smrtí svou na kříži vykoupil a že Duch svatý milostí svou nás posvěcuje. Věřím, že duše má nesmrtelná, milost pak Boží mně ku spasení nevyhnutelně potřebná jest. Věřím a vyznávám všecko, co jsi Ty, ó Bože, zjevil, čemu Ježíš Kristus učil, co svatí apoštolé kázali a co svatá katolická církev nám k věření předkládá. To všecko věřím, poněvadž Ty jsi to, Bože, zjevil, jenž jsi věčná pravda a neskončená moudrost, klerá ani klamati ani oklamána býti nemůže. Ó Bože, rozmnož víru mou!

Naděje.

Doufám a důvěřuji se ve Tvou neskončenou dobrotu a milosrdenství, ó Bože, že mi pro neskončené zásluhy svého jednorozeného Syna Ježíše, Krista, v tomto životě poznání, pravou lítost a odpuštění mých hříchův uděliti, po smrti pak spasení věčné dáti a propůjčiti ráčíš, abych na

Tebe tváří v tvář patřiti, Tebe milovati a bez konce požívati mohl (a). Doufám též od Tebe potřebné prostředky k dosažení všeho toho. Doufám to od Tebe, poněvadž jsi to přislíbil, jenž jsi všemohoucí, věrný, neskončeně dobrotivý a milosrdný. O Bože, posilň naději mou!

L á s k a.

Bože můj, miluji Tebe z celého srdce svého nade všechno, poněvadž nejvyšší dobro, poněvadž neskončeně dokonalý a vší lásky hoden jsi; také proto Tě miluji, že ke mně a ke všem tvorům nejvyšší dobrotiv jsi. Z celého srdce žádám, abych Tě právě tak miloval (a) jako Tě nejvěrnější služebníci Tvoji milovali a milují. S jejich láskou sjednocuji nedokonalou lásku svou, rozněcuj ji ve mně, nejdobrotivější Bože, vždy víc a více. Že pak Tě vroucně a upřímně milovati žádám a skutkem to dokonati opravdu míním, srdečně jest mi líto, že jsem Tebe, své nejvyšší dobro, které nade vše miluji, svého Stvořitele, Vykupitele a Posvětitele rozhněval (a); že jsem Tebe, svého všemohoucího soudce urazil (a). I činím opravdově předsevzetí, že se všech hříchův, jakož i všech zlých příležitostí budu stříci, předešlých nepravostí vždy víc a více litovati a že nebudu nikdy více

proti nejsvětější vůli Tvé jednati. Přijmiž mne zase za syna svého a uděl mi milost k vyplnění toho mého předsevzetí. Za to Tě prosím pro neskončené zásluhy Tvého Božského Syna, Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista. Amen.

U stolu Páně.

O Ježíši! Možno-li, že já, prach a popel, blížím se Tobě, Králi vší slávy! Ty však voláš: „Pojďtež ke mně bídní a obtížení!“ — Hle, přicházím obtížen břemenem zlých náklonností, bídně vzdychaje pod tíží jejich!

Ó Ježíši, budiž mi Ježíšem, t. j. Spasitelem! Přijmiž mne milostivě! — Neodvracej se od ubohého marnotratného syna svého.

Ó vy svatí andělové, zvláště ty, můj svatý anděle strážný, stůjtež mi po boku a doprovodte mne modlitbou svou ke svatému stolu!

Ó Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechemou, ale rci totiko slovem, a uzdravena bude duše má!

Po sv. přijímání.

„O nejsladší a nejdobrotivější Ježíši! Jak velikou uctivostí a vděčností i neskončenou chválou jsem Tobě zavázán(a) za přijetí svatého těla Tvého,

jehož důstojnost aby vypravil. nikdo z lidí s to není! Což lepšího a spasitelnějšího mohu sobě k mysli připustiti, než abych se kořil(a) před Tebou, a Tvou neskončenou dobrotu plesaje(íc) oslavoval(a)? Chválím Tebe, Bože můj a velebím na věky; pohrdám sebou, a v hlubině nicoty své Tobě se podrobuji! — Hle, Ty jsi svatý svatých a já pouze hříšník v skrýše nečistá! Hle, Ty jsi se sklonil ke mně, kterýž(áž) nejsem hoden(na), abych na Tebe pohleděl(a). Hle, Ty jsi ke mně přišel a se mnou býti chceš. Ty jsi mi dal pokrm nebeský a chléb andělský jísti, zajisté jediný, sebe sama, jenž jsi chléb živý, kterýž jsi s nebe sestoupil a dáváš život světu! Hle, jaká se mně láska uděluje, jaká milost mi svítí a jak velikými díky a chválou jsem Tobě za to zavázán(a)! Ty, Pane všehomíra, jenž ničeho potřebí nemaje svátostí svou v nás jsi přebývati žádal, zachovej mi srdce i tělo neposkvrněné, abych s veselým a čistým svědomím Tvá tajemství často slaviti a ke svému věčnému spasení přijímati mohl(a), jak jsi zvláště ke cti a věčné památce své nařídil a ustanovil. Raduj se, duše má a Bohu díky vzdávej za dar tak vzácný a potěšení tak znamenité, kteréž on v tomto slzavém údolí tobě zůstavil. Neboť kolikrátkoliv Kristovo tělo přijímáš, tolikráte skutek vykoupení

svého konáš a účastenství všech zásluh Kristových míváš. Láska Kristova zajisté nikdy se neztenčuje, aniž kdy veliký poklad slitování jeho vyprázněn bývá.“

„Ó nejsladší a nejmilejší Pane, kteréhož jsem nyní přijal(a), Ty znáš mdlobu mou a potřebu, kterouž trpím, Ty víš, v jak velkých zlobách a hříších pohroužen(a) ležím, jak často tísněn(a), pokoušen(a), kormoucen(a) a poskvrněn(a) bývám. Pro lékařství k Tobě přicházím, za potěšení a ulehčení Tebe prosím. K Tobě, kterýž všecko víš, mluvím; k Tobě, jemuž známo jest celé srdce mé a kterýž jediný mne dokonale potěšiti a mně pomoci můžeš. Ty víš, jakých darův nejvíce potřebuji a kterak posud chudý(a) jsem etnostmi! Hle, stojím před Tebou chudý(á) a nuzný(á), za milost prosím a za milosrdenství Tebe vzývám. Občerstvi mne lačného(ou), rozněť chladnost mou ohněm lásky své a osvěť slepotu mou leskem své přítomnosti. Obrat mi všecko pozemské v trpkost, všecko pak těžké a protivné v trpělivost a všecko malicherné a stvořené v potupení a nevšímání. Pozdvihni srdce mého k sobě k nebesům a nedopouštěj, abych matně po této zemi bloudil(a). Ty jediný od této chvíle až na věky mou lahodností budiž; vždyť Ty jediný jsi pokrm a nápoj můj, láska, radost i sladkost má, i všecko dobré

**mé! Kéž bys mne docela svou přítomností roznítil a mocným zápalem svým mne docela přeměnil, abych s Tebou jeden duch učiněn(a) byl(a) milostí vnitřního sloučení a rozplynutím vroucího milování! Nedopuť, abych lačný(á) a vypráhlý(á) od Tebe odcházel(a), nýbrž milostivě se mnou nalož, jako jsi častěji divně se svými svatými naložil.“
Amen.**

Kratičké modlitby a povzdechy mezi dnem.

Před prací: „S Tebou počnu, s Tebou skončím
dšlo své: tak mi bude zdar a požehnání Tvé.“

Po práci: „Bohu, jenž chtění a dokonání dává,
čest a chvála budiž vzdána.“

Při kropení se svěcenou vodou: „Pokrop mne,
ó Bože, Svou milostí, obmej duši od vši nepravosti.
abych krví Syna Tvého ušel trestu pekelného.“

Hodiny když bijí: „Bože, hodina zas bila, jenž
mne k hrobu přiblížila. Uděl, až udeří poslední,
hříchův odpuštění.“

Sv. kříž když spatříš: „Kristus učiněn jest za
nás poslušným až k smrti, smrti pak kříže. Kla-
níme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme
Tobě, neboť skrze sv. kříž Svůj svět jsi vykoupil.“

Umíráček slyšíš-li: „Duše lidská, Kriste Pane!
nyní k trůnu Tvému stane: pro Tvé svaté umu-
čení dejž jí hříchův odpuštění. Odpočinutí věčné
dejž jí, Pane, a světlo věčné ať jí svítí. Amen.
Otče náš.“

Když koho potkáš, pozdrav: „Pochválen buď
Pán Ježíš Kristus!“ (100 dní odp., Papež Sixtus V.)

V netrpělivosti rci: „Ráčiž mně, ó Ježíši! svaté trpělivosti dáti! Ty pak ó Maria, Matko má! ostříhej od hříchů jazyk můj!“

V pokušení rci: „Ó Ježíši, ó Maria a svatý Josefe! opatrujte mne!“

Růženec A) radostný. Úvod: Věřím v Boha — Otče náš — 3 Zdrávasy, do každého s přídavkem *a)* Ježíš, kterýž vřru naši rozmnožiti ráčiž; *b)* — kterýž naději naši posilniti ráčiž; — *c)* kterýž lásku naši roznítiti ráčiž. Sláva Otcí atd. Tajemství: 1. Ježíš, kteréhož jsi, Panno, z Ducha sv. počala;¹⁾ 2. — s kterýmž jsi, Panno, Alžbětu navštívila; 3. — kteréhož jsi, Panno, v Betlémě porodila; 4. — kteréhož jsi, Panno, v chrámě obětovala; 5. kteréhož jsi, Panno, v chrámě našla. Sláva Otcí atd.²⁾

Růženec B) žalostný. Úvod: Věřím v Boha — Otče náš — 3 Zdrávasy, do každého se vloží *a)* Ježíš, kterýž rozum náš osvítiti ráčiž; *b)* — kterýž vůli naši zdokonaliti ráčiž; *c)* kterýž paměť naši posilniti ráčiž. Sláva Otcí atd. Tajemství: 1. Ježíš kterýž se za nás krví potiti ráčil; 2. — kterýž za nás bičován býti ráčil; — 3. kterýž za nás trním korunován býti ráčil; 4. — kterýž za nás kříž nésti ráčil; 5. — kterýž za nás ukřižován býti ráčil. Sláva Otcí atd.

Růženec C) slavný. Úvod: Věřím v Boha — Otče náš — 3 Zdrávasy s přídavkem: *a)* Ježíš, kterýž myšlénky naše spořádati ráčiž; *b)* kterýž slova naše fidiiti ráčiž; *c)* kterýž skutky naše spravovati ráčiž; Sláva Otcí

¹⁾ Deset Zdrávasů a pak vždy: „Sláva Otcí“ atd.

²⁾ Dobré jest, když se přidá po 5 tajemství 6. sloka „Ježíš, kterýž se nad dušemi v očiastci smilovati ráčil.“

atd. Tajemství: 1. Ježíš, kterýž z mrtvých vstáti ráčil; 2. — kterýž na nebe vstoupiti ráčil; 4. — kterýž Tebe, Panno, na nebe vzíti ráčil: 5. — kterýž Tebe, Panno, na nebi korunovati ráčil. Sláva Otci atd.

Růženec (Františkánský aneb Jerusalémský) ke cti sedmi radostí Marie Panny. Úvod: Věřím v Boha — Otče náš — 3 Zdrávasy s přídavkem: a) Ježíš, kterýž víru naši rozmnožiti ráčiž; b) — kterýž naději naši posilniti ráčiž; c) — kterýž lásku naši roznítiti ráčiž. Sláva Otci atd. Tajemství: 1. Ježíš, kteréhož jsi, ó neposkvrněná Panno, z Ducha svatého počala; 2. — s kterýmž jsi ó neposkvrněná Panno, Alžbětu navštívila; 3. — kteréhož jsi ó neposkvrněná Panno, v Betlémě porodila; 4. — kterémuž se ó neposkvrněná Panno, svatí tři Králové klaněli; 5. — kteréhož jsi, ó neposkvrněná Panno, v chrámě našla; 6. — kteréhož jsi, ó neposkvrněná Panno, nejdřív z mrtvých vstalého spatřila; 7. — kterýž Tebe neposkvrněná Panno, do nebe vzal a korunoval. — Jeden Otče náš a Zdrávas za papeže.

1. *Nestrachuj se*, duše má, — viz, sám Pán tě ostříhá; — v Něho kdo se důvěruje, — jak otec ho ochraňuje. 2. *Líp, než myslíš*, zná On tě, — ví též o tvé nuzotě; — zří tvé slzy, tvoje lkání; — pročež zanech vše zoufání. 3. *Zná on dobře* bolest tvou, zří na bídu traplivou; — v Jeho vůli pomoc tvá, — rámě jeho sílu má. 4. *Rád pomoci* tobě chce; dobrýť On tvůj Otec je; — stálejší je láska Jeho — než-li otce pozemského. 5. *Protož, duše,* při něm stůj, — tvá ochrana, štít Ontvůj, — „Přispějí ti!“ volá k tobě — On, jenž pravda v každé době.

Osmero blahoslavenství jest: 1. Blahoslavení chudí duchem; neboť jejich jest království nebeské. 2. Blahoslavení tiší; neboť oni zemí vládnouti budou. 3. Blahoslavení lkající; neboť oni potěšeni budou. 4. Blahoslavení, kteří lačnější a žíznější po spravedlnosti; neboť oni nasyceni budou. 5. Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. 6. Blahoslavení čistého srdce; neboť oni Boha viděti budou. 7. Blahoslavení pokojní; neboť oni synové Boží slouti budou. 8. Blahoslavení, kteříž protivenství trpí pro spravedlnost; neboť jejich jest království nebeské.

Skutky tělesného milosrdenství jsou: 1. lačné krmiti, 2. žíznivé napájeti, 3. pocestné do domu přijímati, 4. nahé odívati, 5. nemocné navštěvovati, 6. vězně vysvobodovati, 7. mrtvé uctivě pochovávat.

Skutky duchovního milosrdenství jsou: 1. hřešící napomínati, 2. neumělé učiti, 3. pochybujícím dobře raditi, 4. zarmoucené těšiti, 5. křivdy trpělivě snášeti, 6. ubližujícím odpouštěti, 7. za živé i za mrtvé se modliti.

Odpustkové modlitby.

1. *O slitování Boží.* — Pane, ne vedle hříchův našich učiniž nám; aniž odplacuj nám dle nepravostí našich. — O Bože, Otče milosrdenství, kterýž nechceš smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl, propůjč milostivě, aby světlem a láskou Ducha sv. jsa osvícen a roznícen, odpuštění hříchů a prominutí všech pokut časných i věčných dojíti mohl. Spoléhaje na ne-skonalé zásluhy Ježíše Krista, Syna Tvého, jakož i na mocnou přímluvu blahoslavené Panny Marie, sv. Otce Františka a všech Svatých, obětuji Tobě všecky modlitby a skutky své, jež před se беру. — Ty je posvět, aby směřovaly na čest a chválu Tvou a přispěly ku spasení mé ubohé duše. Skrze Krista, Pána našeho. Amen. — Otče náš. — Zdrávas. — Sláva Otcí.

2. *Za prospěch sv. církve.* Spasena učiň lid Svůj, Hospodine! a požehnej dědictví svému — Všemoboucí věčný Bože, který jsi Sám svrchovaný Otec a nejsvětější správce Církve Své na zemi, chraň, ostříhej a rozmnožuj ji po všech končinách tohoto světa. Pomni, že za ni milý syn Tvůj předrahou Krev Svou ráčil vylíti, aby ji učinil slavnou svatou a neposkvrněnou. Odvrať od ní všeliké po-

horšení a každý hřích vykořeň ze srdcí synův jejích. Osvět mysl a obrať srdce nepřátel jejích, ať přestanou zlehčovati a sužovati, potupovati a pronásledovati ji na zemi. Přispěj jí ku pomoci, aby beze všech nátiskův a příkoří v bezpečné svobodě Tobě sloužiti a jméno Tvé ohlašovati a vyvyšovati mohla mezi národy. Skrze Krista, Pána našeho. Amen. --- Otčenáš. --- Zdrávas. --- Sláva Otci atd.

3. *Za papeže.* Modleme se za nejvyššího biskupa našeho N. --- Hospodin zachovej ho a obživ ho, a blahoslaveného učíš ho na zemi a nevydávej ho v ruce nepřátel jeho! Bože, všech věrných pastýři a řediteli, shlédni milostivě na služebníka svého N., jehož jsi za pastýře církve Své představití ráčil; uděl, prosíme, aby slovem a příkladem prospíval lidu Tvému a se stádem svěřeným života věčného dojíti mohl. Skrze Krista, Pána našeho. Amen. - Otče náš. Zdrávas --- Sláva Otci atd.

4. *Za vykořenění bludův a kacířství.* Spaseny učiniž nás, Hospodine. Bože náš: I budeme oslavovati Jméno Tvé svaté. Bože, Otče pravdy a milovnice svatosti. smiluj se nade všemi, kdož sedí ve stínu smrti a hynou v mrákotách bludův a v kalu nefestí. Vykořeň Sám koukol bludného učení, ježto nepřítel člověka, duch zlý, nasil do

srdcí bratrů našich, osvět bloudící a obrať zpupné, aby se srdcem pokorným na cestu spasení všickni se navrátili a se stádem Tvých věrných v lásce a v pravdě sloužili Tobě. Skrze Krista. Pána našeho. Amen. — Otče náš. — Zdrávas. — Sláva Otci atd.

5. *O pokoj mezi knížaty křesťanskými.* — Vyslyš, Hospodine, prosby lidu Svého: uděl pokoje doufajícím v Tebe! Bože, Otče lásky a milovníče pokoje, od něhož svaté žádosti a pravé úmysly a spravedliví skutkové pocházejí, osvět mysl knížat a králův, služebníkův Tvých, naplň srdce jejich duchem svatého pokoje, a dej milostivě, aby jednomyslni jsouce u víře, spojeni duchem lásky, o slávu Jména Tvého o prospěch křesťanstva i o spasení národův snažně pečovali. Skrze Krista, Pána našeho Amen. — Otče náš. — Zdrávas. — Sláva Otci atd.

6. *Modlitba závěreční.* Potvrď, ó Bože, co jsi působil v nás, z chrámu Tvého v Jerusalémě. Račiž, trojjediný Bože, milostivě přijmouti modlitby tyto a cožkoliv jsem vykonal pro slávu sv. Církve Tvé. Dej, Otče, aby všeliké nedostatky mé doplnily se zásluhami a smrtí Pána našeho Ježíše Krista, kterýž předrahou Krév Svou vylítl ráčil i za nehodnou duši mou. Propůjč laskavě, abych plnomoc-

ných odpustkův těchto účastenství dojíti mohl. A za tuto milost díky a slávu vzdávejtež Tobě se mnou nebesa i země na věky věkův. Amen.

Obětování odpustků za duše zemřelých. Pane Ježíši Kriste, Králi slávy věčné, smiluj se nad dušemi služebníků a služebnic Svých (jmenuj je!) které ještě v očistci za provinění své spravedlnosti věčné zadosť činí a skrze neskončené zásluhy přehořkého umučení Tvého a skrze přehojné zásluhy nejsvětější Matky Své Marie Panny, svatého Otce Františka a všech Svatých, vysvobod' je od trestů zasloužených, aby na přímluvu sv. Církve Tvé do radosti nebeské vejíti mohly. Amen.

Popřej, ó Pane, duším všech věrných zemřelých, za které tuto pobožnost odpustkovou vykonávám a dobrotivosti Tvé obětuji, odpočinutí věčného a nech, ať světlo věčné jim svítí. Amen.

Krátké modlitby, za kteréž papežové sv. odpustky udělili.

1. „Ježíš, Josef a Maria, Vám věnuji srdce své, a duši svou. — Ježíš, Josef a Maria přispějte mi v posledním smrtelném boji, v hodince smrti. — Ježíš, Josef a Maria, s Vámi ať duše má odejde v pokoji.“ (Vždy 300 d. odp. za všechny tři, za jednu každou 100 d. odp. Pius VII. 1807.)

2. „Já N. N. věnuji Tobě, ó lásky nejhodnější Ježíši, srdce své, bych se Tobě vděčným osvědčil a nevěrnost svou napravil; obětuji se zcela Tobě, a s pomocí Tvou si před se беру, nikdy více nezhrěšiti.“ (Jednou denně před obrazem nejsvětějšího Srdce Ježíšova pomodlit. 100 d. odp. Pius VII. 1817.)

3. „Viz, ó můj lásky nejbohatší Ježíši, kam až přlišnost lásky Tvé došla! Tělem Svým a drahocennou Krví Svou jsi mi Božskou tabuli připravil, bys zcela se mi daroval. Kdož Tě k také přlišlosti lásky povzbudil? Jistě nikdo než láskyplné Srdce Tvé. Ó velebení nejhodnější Srdce Ježíše mého, výheň Božské lásky, přijmiž duši mou v posvátnou ránu Svou, abych se v této škole lásky naučil, Pána Boha zase milovati, jenž mi tak úžasných příkladů lásky Své dáti ráčil. Amen. (100 dní odp. za jednou denně. Pius VII. 1818.)

4. „Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupců, plná jest země slávy a velebnosti Tvé; sláva Otci. Sláva Synu, sláva Duchu svatému.“ (100 dní odp. za jednou v týhodnu; v neděli možno 3 krát odp. tyto získati. Klement XIV.)

5. „Nejsladší Ježíši, nebuď mi soudcem, alebrž Spasitelem.“ (Pokaždé 50 dní odp. Pius IX. 1853.)

6. Můj Ježíši, milosrdenství.“ (Pokaždé 100 dní odp. Pius IX. 1846.)

7. „Ježíši, Bože můj, miluji Tě nade všecko.“ (Pokaždé 50 d. odp. Pius IX. 1854.)

8. „Věčný Otče! obětujeme Tobě drahocennou Krév, utrpení a smrt Ježíše Krista, bolesti nejblahoslavenější Panny Marie a sv. Josefa, na dosti učinění za hříchy naše, na útěchu ubohých duší v očistci, na potřeby naší sv. matky Círky a na obrácení hříšníků.“ (Pokaždé 100 d. odp. Pius IX. 1860.)

9. Na každé pozdravení: „Pochválen buď Pán Ježíš“ s odpovědí: „Na věky! Amen“ 100 dní odp. Sixtus. V. 1587.)

10. Za každé nábožné vzývání nejsvětějších Jmen: „Ježíš“ a „Maria.“ (Pokaždé 25 dní odp. Sixtus V.)

11. Kolikrátkoli věřící se nábožně sv. křížem poznamenali a slova pronesou: „Ve jménu Otce, i Syna a Ducha svatého.“ (50 dní odpustků Pius IX. 1863.)

12. „Staň se, pochválena a na věky nade všecko vyvýšena buď nejspravedlivější, nejvznešenější a lásky nejhodnější vůle Boží ve všech věcích.“ (100 dní odp. jednou denně. Pius VII.)

13. „Chvála, sláva a díky budtež nyní a nekonečně nejsvětější a Božské Svátosti;“ anebo „Pozdravena a na věky zvelebena budiž nejsvětější Svátost oltářní!“ (100 dní odp., modlí-li se při pozdvihování při mši sv. aneb při udělování požehnání s nejsv. Svátostí, aneb mimo kostel při znamení zvonkem naznačujícím, že v kostele se požehnání s nejsv. Svátostí udílí. (Řehoř XIII. a Pius VII.)

14. Klaním se Tobě nyní i vždycky, ó chlebe nebeský, ó velká Svátosti! Ó Ježíši, Spasiteli můj, a Tebe, Srdce Marie Panny, prosím, zehnejtež mi. Tobě, ó Ježíši, věnuji srdce své, ať vždy v Tvém Srdci spočívá. Ó kéž by, ó nejsv. a Božská Svátosti, všickni lidé Tě poznali, Tobě se kláněli, Tobě díky vzdávali stále a věčně.“ (Pokaždé 100 dní odp. Lev XII. 1828.)

15. „Věčný Otče, obětují Ti nejdražší Krév Ježíše Krista na dostiučinění za hříchy mé a za potřeby svaté Církvě Tvé.“ (Pokaždé 100 dní odp. Pius VII. 1817.)

16. „Pochváleno a velebeno budiž svaté a neposkvrněné početí nejbl. Panny Marie.“ (Pokaždé 100 dní odp. Pius VI. 1793.)

17. „V početí Svém, ó Panno Maria, bez poskvrny jsi byla: pros za nás Otce, jehož Syna Ježíše, z Ducha počatého, jsi porodila.“ (Pokaždé 100 dní odp. Pius VI. 1793.)

18. „Nejsladší Srdce Marie Panny buď mojim vysvobozením“ (Pokaždé 300 d. odp. Pius IX. 1852.)

19. „Zdravas Maria, plná bolesti, Ukřižovaný s Tobou, oplakání hodná mezi ženami a oplakání hodný plod života Tvého Ježíš. Svatá Maria, Matko Ukřižovaného, vypros nám slzy křížovatelům Syna Tvého, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.“ (Pokaždé 100 dní odp. Pius IX. 1847.)

20. „Ó panovnice má! Ó moje Matko! Vzpomeň Si, že Tobě přináležím. Ochraňuj, ostřešej a opatruj mne, jako Tvůj majetek.“ (Vždy v pokušení modleno 40 d. odp. Pius IX.)

21. O panovnice má, Tobě se zcela odevzdám; a na důkaz, že jsem se v oběť dal, zasvěcuji Ti dnes svůj zrak, sluch, ústa, srdce — sebe sama; a poněvadž Tvůj jsem, ó Matko dobrá, ochraňuj, ostříhej a opatruj mne jako svůj majetek. Amen.“ (Pius IX. 5. srpna 1851. 100 d. odp. a jednou v v měsíci plnomocné odpustky.)

22. „Vzpomeň si. ó nejčistší ženichu nejblah. Panny Marie a můj nejmlaskavější ochrance, svatý Josefe, že nebylo kdy slýcháno, abys byl koho opustil, kdož se pod ochranu Tvou utíkal a Tě o pomoc vzýval. S touto důvěrou přicházím k Tobě a snažně se ti doporučuji. Ach nezamítej prosbu mou, ó pěstoune Spasitele našeho, ale vyslyš mne milostivě.“ (Jednou za den 300 d. odp. Pius IX. 1862.)

23. „Anděle Boží, strážce můj, osvět, ostříhej, ved' a řiď mne, kterýž jsem od prozřetelnosti Boží Tobě svěřen. Amen.“ (Pokaždé 100 dní odpustků. Pius VII. 1821.)

24. „Viz, ó můj dobrotivý a přemilý Ježíši, v nejsvětější přítomnosti Tvé kleče, u nohou Tvých, úpěnlivě Tě prosím, abys do srdce mého vstúpil: mysle víry, naděje a lásky, lítosti nad mými hříchy a předsevzetí, nikdy více Tebe neuraziti, anžto se vši láskou a vroucí útrpností pět ran Tvých roz-

jímám a sobě před oči stavím, co o Tobě, ó můj Ježíši, svatý prorok David pravil: „Zbodli ruce i nohy mé, a spočtli všechny kosti mé.“ (Pokaždé po sv. zpovědi a sv. přijímání před obrazem Ukřižovaného, kdož se ji nábožně pomodlí a nějaký čas za blaho sv. Círky a na úmysl papeže na modlitbě trvá, dosahuje plnomocné odpustky, jež i duším v očistci věnovány býti mohou. Pius VII. 1821. — Lev XII. 17. září 1835. — Pius IX. 31. července 1858.)

25. „O nejdobrotivější, duše milující Ježíši, prosím a zapřísahám Tě pro smrtelné úzkosti Tvého nejsvětějšího Srdce a pro bolesti neposkvrněné Matky Tvé, umej v Krvi své všechny hříšníky v celém světě, kteří nyní v tažení jsou a dnes zemrou. O smrtelné úzkosti trpící Srdce Ježíšovo, smiluj se nad umírajícími.“ (Pokaždé 100 dní odpustků. Modlí-li se aspoň 3krát měsíčně v rozličných časech denně, plnomocné odpustky v den zpovědi a přijímání. Pius IX. 1850.)

Malé hodinky k uctění sv. Alžběty.

Jitřní.

Rozlita jest milost' ve rtech tvých, protož požehnal tebe Bůh na věky.

Ť. Hospodine rty mé otevři! (Zde udělej na ústech kříž.)

Ř. A ústa má zvěstovati budou chválu Tvou.

Ť. Bože † ku pomoci mé vzezři! (Zde udělej velký kříž!)

Ř. Hospodine k spomáhání mému pospěš!

Ť. Sláva budiž Otci i Synu i Duchu svatému.

Ř. Jakož byla na počátku, nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.

Chvalozpěv.

Svítlí hvězda krásná na nebeské výši,
svítí Eližběta po křesťanské říši.

Světlo jest to Boží, jímžto mile svítí,
kam zář její padá, všady vzrůstá kvítí.

Ant. O jak krásné jest čistotné plémě ve stkvělosti: nesmrtelná zajisté jest památka jeho, neboť u Boha známé jest i u lidí.

Ť. Oroduj za nás svatá Alžběto!

Ř. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se! Nejdobrotivější Bože! jenž hojně odměňuješ mnohonásobné dobré skutky a ctnosti sv. Alžběty u věčné radosti: úděl nám, prosíme, na přímluvu služebnice tvé, abychom se vždy zlého varovali, dobré bez přestání konali a s ní u Tebe jednou věčně se radovali. Jenž živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Ů. Pane vyslyš modlitbu mou!

Ř. A volání mé k Tobě přijď.

Ů. Dobrořečmež Hospodinu!

Ř. Bohu díky vzdejme!

A duše všech věrných zemřelých skrze milosrdenství Boží odpočiňtež ve svatém pokoji. Amen.

K první neb ranní hodině.

Rozlita jest milost ve rtech tvých, protože požehnal tebe Bůh na věky.

Ů. Bože † ku pomoci mé vzezři!

Ř. Hospodine, k spomáhání mému pospěš!

Ů. Sláva budiž Otci atd.

C h v a l o z p ě v.

Z královského rodu byla Eližběta,
ale opovrhla rozkošemi světa.

Odřekla se slávy z lásky pro Ježíše.
přádala a šila pro sirotky tiše. Amen.

Ant. Vody mnohé nemohou uhasiti lásky,
aniž řeky zatopí ji.

Ť. Oroduj za nás svatá Alžběto!

Ř. Abychom hodni učinění byli zaslíbení
Kristových.

Modleme se! Nejdobrotivější Bože! atd.

Ku třetí hodině.

Rozlita jest milost atd.

Chvalo zpěv.

K nemocným chodila na večer a k ránu,
obvazovala jim každou hnusnou ránu.

Vroucná byla její pro Ježíše zízeň,
odměnou jí bylo trápení a trýzeň.

Ant. Povstávají synové její a za nejblahosla-
venější ji vyhlašují. Muž její též ji chválí, říkáje:
„Mnohé dcery shromáždily bohatství, tys pak pře-
výšila všecky.“

Ť. Oroduj za nás svatá Alžběto! atd.

Ku šesté hodině.

Rozlita jest milost atd.

Chvalo zpěv.

S novým věncem bolů Kristus se k ní vinul;
milý manžel její v zemi svaté zhynul.

Manžel její zhynul a ji vystrčili,
takto její lásku, takto odměnili.

Ant. A protož vejdu do domu tvého s oběťmi zápalnými a splním tobě sliby své, jež jsou vyřkli rtové moji a vynesla ústa má v soužení mém.

Ů. Oroduj za nás svatá Alžběto! atd.

Ku deváté hodině.

Rozlita jest milost atd.

Chvalo zpěv.

Ona děkovala za přirostek smutku
a vždy horlivěji dbala dobrých skutků.

Tak byl její život ustavičná tíseň,
ale z úst jí zněla sama chvalopíseň.

Ant. Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých.

Ů. Oroduj za nás svatá Alžběto! atd.

Nešpory.

Rozlita jest milost atd.

Chvalo zpěv.

A ta píseň chvály zněla příjemněji,
když se přiblížila hodina ta její.

Andělé jí s nebe spěli na úlevu
a ji vzali vzhůru v utěšeném zpěvu. Amen.

Ant. Oklamatelná jest milost a marná jest krása: žena, kteráž se bojí Hospodina, tať chválena bude!

Kompletář čili doplněk.

Rozlita jest milost' ve rtech tvých, protož po-
žehnal tebe Bůh na věky.

Ů. Chráníž nás Hospodine, Spasiteli náš!

Ř. A odvrát' hněv svůj od nás!

Ů. Bože † ku pomoci mé vzezři!

Ř. Hospodine k spomáhání mému pospěš!

Ů. Sláva buďž Otci atd. Amen.

Chvalo zpěv.

Svítlí hvězda krásná na nebeské výši,
svítí Eližběta po křesťanské říši.

Světlo jest to Boží, jímžto mile svítí,
kam zář její padá, všady vzrůstá kvítí.

Svěť nám hvězdo krásná na nebeské výši,
veď nás cestou křížů v onu blahou říši.

Ant. Dejtež jí z užitku rukou jejích a nechat'
ji chválí v branách skutkové její.

Ů. Oroduj za nás svatá Alžběto! atd.

Litanie k uctění sv. Alžběty, vdovy.

Pane! smiluj se nad námi!

Kriste! smiluj se nad námi!

Pane! smiluj se nad námi!

Kriste! uslyš nás! Kriste! vyslyš nás!

Otče, s nebes Bože! smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa Bože! smiluj se nad námi!

Duchu svatý, Bože! smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože! smiluj se nad námi.

Svatá Maria,

Svatá Boží rodičko,

Svatá Panno panen,

Svatá Maria, královno všech svatých,

Svatá Alžběto,

Patronko naše,

Milovnice Krista ukřižovaného,

Horlivá ctitelkyně Panny Marie,

Horlivá ctitelkyně sv. Jana Evangelisty,

Sv. služebnice Boží uprostřed života dvorního,

Učitelko křesťanského života,

Šlechtný příklade dobrých mravů,

Libovonná fialko pokory,

Svíce vroucné modlitby,

Obraze trpělivosti,

Zrcadlo mládeže,

Oroduj za nás!

Hvězdo manželské věrnosti,
Matko opatrná svých dítek,
Matko laskavá čeledi své,
Matko vdov a sirotků,
Pečlivá hostitelko pocestných,
Opatrovnice nemocných,
Dobrotivá těšitelko zarmoucených,
Spomocnice chudých,
Ozdobo a cti III. řádu sv. Otce Františka,
Ustavičná milovnice chudoby,
Trpělivá vdovo v zármutku,
Která jsi z lásky k Bohu a bližnímu nemoc-
nice vystavěti dala,
Která jsi toužíc po větší dokonalosti do řádu
sv. Františka vstoupila,
Která si rovno s jinými v prostém oděvu
chodila,
Která jsi častějšími posty žádosti těla krotila,
Která jsi z pokory křesťanské jiným mileráda
sloužila,
Která jsi v dobrých činech až do své smrti
setrvala,
Abychom v milosti Boží den ode dne pokračo-
vali,
Abychom Pána Ježíše a Marii Pannu vždy
věrněji milovali,

Aby všickni mládenci a panny čistoty opatrně zachovali,

Aby manželé v lásce a svornosti spolu živi byli,

Aby rodičové své dítky v křesťanské bázni a pobožnosti vychovali,

Aby všickni v nouzi a úzkosti postaveni potěšení dosáhli,

Aby láska ke kříži v nás roznícena byla,

Abychom v lásce Boží až do konce setrvali,

Aby prosby naše vyslyšeny byly,

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa! Odpusť nám Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa! Uslyš nás Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa! Smiluj se nad námi!

Kriste! uslyš nás! Kriste vyslyš nás!

Pane! smiluj se nad námi! Kriste smiluj se nad námi! Pane smiluj se nad námi!

Otče náš . Zdravas . .

Žalm 23.

1. Hospodinova jest země i plnost její * okřáslék země, i všickni, kteří přebývají na něm.

2. Neboť on nad mořem založil jej * a nad řekami připravil jej.

Oroduj za nás!

3. Kdo vstoupí na horu Hospodinovu * aneb kdo bude státi na místě svatém jeho?

4. Nevinný rukama a čistého srdce * kterýž nevzal nadarmo duše své — aniž přísáhl ve lsti blížnímu svému.

5. Ten přijme požehnání od Hospodina * a milosrdenství od Boha Spasitele svého.

6. Toť jest národ hledajících jeho * hledajících tváři Boha Jakubova.

7. Pozdvihněte knížata brán vašich a vyzdvihněte se brány věčné * a vejdeť král slávy.

8. Kdož jest ten král slávy? * — Hospodin silný a mocný, Hospodin mocný v boji.

9. Pozdvihněte knížata brán vašich a vyzdvihněte se brány věčné * a vejdeť král slávy.

10. Kdož jest ten král slávy? * — Hospodin mocnosti, onť jest ten král slávy.

11. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému * jakož byla na počátku — i nyní — i vždycky — i na věky věků. Amen.

V. Rozlita jest milostnost na rtech tvých.

R. Protož tě Bůh požehnal na věky.

V. Oroduj za nás sv. Alžběto!

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

V. Pane, vyslyš modlitbu mou!

R. A volání naše k Tobě přijď!

Modleme se: Ráčiž, o Bože Slitovníče, srdce svých věrných osvítiti a učiti na přimluvu blahoslavené Alžběty, abychom světem marným pohrdali a útěchou nebeskou povždy se kochali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

Pod mocnou ochranu Tvou se utíkáme, o sv. patronko naše Alžběto! a důvěrně k Tobě o pomoc voláme; nepohrdej touto poníženou prosbou naší a pro veliké hříchy naše od sebe nás nezavrhuje, ale pro tu lásku, kterouž jsi k blízkým svým, zvláště pak pomoci Tvé zde na světě potřebným, mívala, ve všech potřebách a nebezpečnostech našich ku pomoci vždycky nám laskavě přispěj!

V. Oroduj za nás, sv. patronko Alžběto!

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se: Nejdobrotivější Bože! jenž hojně odměňuješ mnohonásobné, dobré skutky a cnosti sv. Alžběty u věčné radosti: uděl nám, prosíme, na přimluvu služebnice Švé, abychom se vždy zlého varovali, dobré bez přestání konali a s ní u Tebe jednou věčně se radovali. Jenž živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

† Pomoc Boží budiž při nás vždycky! Amen.

Píseň o sv. Alžbětě.

(Od Fr. Sušila.)

Sv. Jan. Kanc. II. 159. č. 612.

1. Svítí hvězda krásná na nebeské výši,
svítí Eližběta po křesťanské říši.
2. Světlo jest to Boží, jímžto mile svítí,
kam zář její padá, všady vzrůstá kvítí.
3. Z královského rodu byla Eližběta,
ale opovrhla rozkošemi světa.
4. Odřekla se slávy z lásky pro Ježíše,
přádala a šila pro sirotky tiše.
5. K nemocným chodila na večer a k ránu,
obvázala jim každou hnusnou ránu.
6. Vroucná byla její po Ježíši žízeň,
odměnou jí bylo trápení a trýzeň.
7. S novým věncem bolů Kristus se k ní vinul:
milý manžel její v zemi svaté zhynul.
8. Manžel její zhynul a ji vystrčili,
takto její lásku, takto odměnili.
9. Ona děkovala za přírostek smutku,
a vždy horlivěji dbala dobrých skutků.

10. Tak byl její život ustavičná tíseň,
ale z úst jí zněla sama chvalopíseň.
11. A ta píseň chvály zněla příjemněji,
když se přiblížila hodina ta její.
12. Andělé jí s nebe spěli na úlevu
a jí vzali vzhůru v utěšeném zpěvu.
13. Svěť nám, hvězdo krásná na nebeské výši,
veď nás cestou křížů v onu blahou říši.

OBSAH:

	Strana
Předmluva	5
Svatá Alžběta Duryňská, vdova z III. řádu sv. Františka	7
Poučení	58
Pobožnosti	75
Modlitby ranní	77
" večerní	83
" při mši svaté	88
" po mši svaté	110
" při sv. zpovědi	111
" po sv. zpovědi	117
" před sv. přijímáním	119
Vzbuzení tří Božských ctností	122
Po sv. přijímání	124
Kratičké modlitby a povzdechy mezi dnem	128
Odpustkové modlitby	182
Krátké modlitby, za které papežové odpustky udělili .	186
Malé hodinky k uctění sv. Alžběty	142
Litanie k uctění sv. Alžběty, vdovy	147
Píseň o sv. Alžbětě	152